

OMINAISUUDET JA SUBSTANSSI

Teoriayhdistelmien arviointia

Konsta Vilkman

Maisterintutkielma

Filosofia

Yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitos

Humanistis- yhteiskuntatieteellinen tiedekunta

Jyväskylän yliopisto

kevät 2019

TIIVISTELMÄ

OMINAISUUDET JA SUBSTANSSI

Teoriayhdistelmien arviointia

Konsta Vilkman

Maisterintutkielma

Filosofia

Yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitos

Humanistis- yhteiskuntatieteellinen tiedekunta

Jyväskylän yliopisto

Ohjaajat: Miira Tuominen, John Pajunen, Juhana Toivanen

Kevät 2019

Sivumäärä: 60

Tämän tutkimuksen tarkoituksena on käsitellä kimpputeorian ja substraattiteorian ongelmia eri ominaisuuskäsitysten kautta. Eri ominaisuuskäsityksiksi valitsin platonistisen universaalien, aristoteelisen universaalien ja troopin. Keräsin kokoon joukon argumentteja, jotka puolustavat kimpputeoriaa ja substraattiteoriaa, sekä vasta-argumentteja. Samoin keräsin argumentteja eri ominaisuuskäsitysten puolesta ja vastaan. Yhdistelin substanssiteorioita ja ominaisuuskäsityksiä, ja loin siten useamman yhdistelmän. Osan teorioista kumosin lähtökohtaisesti, osaa arvioin erityisten arviointikriteerien perusteella.

Totesin, että aikatilan ulkopuolella sijaitseva platonistinen universaali ei sovi yhteen kimpputeorian kanssa. Samoin totesin, että kimpputeoria tarvitsee välttämättä ylimääräisen entiteetin ominaisuuksia kantamaan. Parhaiksi ratkaisuksi siihen totesin yhteenkuuluvuuden ja mestariominaisuuden, joista valitsin jälkimmäisen. Ominaisuuskäsitykseksi valitsin troopin. Substraattiteorian kanssa tulin siihen lopputulemaan, että platonistinen universaali on paras tapa käsittää ominaisuudet. Se mahdollistaa substraatin säilymisen sellaisena, millaiseksi se on postuloitu. Tuon teoriayhdistelmän ainoa puute on platonistisen universaalien oma absurdus. Totesin kuitenkin, että se on pienempi puute kuin kimpputeorian puutteet.

Avainsanat: substanssi, ominaisuus, universaali, trooppi, kimpputeoria, substraattiteoria

SISÄLLYSLUETTELO

1. JOHDANTO

1.1. Taustaa

1.1.1. Käsitteen määrittely

1.1.2. Teorioiden arviointikriteerit

1.2. Tapoja käsittää ominaisuudet

1.2.1. Realismi

1.2.2. Platonistisen ja aristoteelisen realismin erot

1.2.3. Trooppinominalismi

1.3. Substanssiteorioista yleisesti

1.3.1. Substraattiteoriasta yleisesti

1.3.2. Kimpputeoriasta yleisesti

2. KIMPPUTEORIA

2.1. Ominaisuuden muutos muuttaa koko objektin

2.2. Identtiset ominaisuuskimput

2.3. Ominaisuuskimpun konkreettisuus

2.4. Riittävätkö pelkät ominaisuudet

2.5. Yhteenveto

3. SUBSTRAATTITEORIA

3.1. Substraatin ja muun objektin eron käsitteellisyys

3.2. Substraattia ei voida havaita suoraan

3.3. Kaksi ominaisuuksiltaan täysin samanlaista objektia

3.4. Substraatin välttämättömät ominaisuudet

3.5. Objekti tekee samoja asioita kuin sen oma substraatti

3.6. Yhteenveto

4. DISKUSSIO

LÄHTEET

1. JOHDANTO

Ajattele pihalla kasvavaa koivua ja että on loppukesä. Koivun lehdet ovat vihreät. Vieressä seisoo myös tammi. Sen lehdet niin ikään ovat vihreät.¹ Tästä seuraa (ainakin) kolme kysymystä, joita metafysikko voisi esittää: a) onko sekä tammen että koivun lehtien vihreys samaa vihreyttä, vai niiden omia vihreyksiä? b) kun lehdet pian kellastuvat ja niiden väri vaihtuu, ovatko ne enää samoja lehtiä? c) jos on kaksi ominaisuuksiltaan identtistä koivunlehteä, miksi ne ovat eri lehdet?

Ensimmäistä kysymystä voidaan lähestyä ominaisuusteorioiden kautta. Väri on fysikaalinen ominaisuus. Varmasti jokainen meistä – ehkä joitain värisokeita lukuun ottamatta – kokee, että kaikki vihreät lehdet ovat vihreitä. Sitä ne varmasti ovatkin. Tämä on kuitenkin arkiajattelun käsitys vihreydestä. Francesco Orilia ja Chris Swoyerin (2017) mukaan metafysikot ovat erimielisiä ominaisuuksien luonteesta. *Realistit* katsovat, että kaikissa esimerkkinä lehdissä on tavalla tai toisella samaa vihreyttä. *Nominalistien* mielestä jokaisella lehdellä on oma vihreytensä (Orilia ja Swoyer, 2017, 1.1).

Orilia ja Swoyer (2017, *Introduction*) toteavat, että realistien mukaan jokaisen lehden vihreys on siis samaa vihreyttä. Yleensä ajateltaisiin, että jokainen vihreä lehti ilmentäisi samaa universaalia vihreyden ominaisuutta. (Orilia ja Swoyer, 2017, *Introduction*). Michael Rean (2014, 51–52) mukaan realistille vihreys on aristoteelinen universaali. Tämä ominaisuus kokonaisuutena koostuu kaikista sen ilmentymistä. Eli jokaisen lehden vihreyden ilmentymä on yksi aristoteelisen vihreyden ominaisuuden osa. Se tekee samalla aristoteelisestä vihreydestä aikatilallisen. Mikäli realistin mukaan vihreys on platonistinen universaali, silloin tämä ominaisuus ilmentyy itse kaikissa vihreissä asioissa. Samalla tuo ominaisuus on aikatilan ulkopuolella. (Rea, 2014, 51–52).

¹ Tässä tapauksessa väri nähdään kuin minä tahansa muuna fysikaalisena ominaisuutena (esim paino). Fysikot yleensä ajattelevat värin olevan kyky heijastaa tiettyjä valon aallonpituuksia pois päin. Tässä tekstissä esimerkin yksinkertaistamiseksi vihreys on kuitenkin vain vihreyttä. Huomaa myös, että esimerkki pätsi yhtä lailla kahdella vihreällä koivunlehdelläkin, mutta edelleen luettavuus syistä nimesin toisen vihreän lehden tammen lehdeksi. Koivun- ja tammen lehdillä ei siis ole muuta eroa, kuin että ne ovat erilliset objektit.

Anna-Sofia Maurin (2016, 3.1.) esittää, että nominalistien mukaan jokaisella lehdellä on oma vihreytensä. Sitä voisi kutsua ”vihertroopiksi”². Jokaisen lehden vihreys on sen oma, eikä sillä sinänsä ole mitään tekemistä toisen lehden vihreyden kanssa. Kuitenkin arkikielessä puhumme niistä niin kuin ne ilmentäisivät samaa ominaisuutta. Tämä johtuu niiden samankaltaisuudesta. (Maurin, 2016, 3.1.). Vaikka kahden eri lehden vihreys onkin täysin eri ominaisuus, ne kuitenkin muistuttavat havaitsijan näkökulmasta paljon toisiaan. Siksi ihmisten on käytännönläheisempää puhua niistä samana ominaisuutena. Tietenkään filosofiassa ei mietitä käytännönläheisyyttä, mutta haluan tuoda asian esille, koska tapa jolla puhumme asioista vaikuttaa myös siihen mitä asioista ajattelemme.

Toista kysymystä – kun lehdet myöhemmin vaihtavat väriään, ovatko ne enää samoja lehtiä – voidaan puolestaan lähestyä ns. substanssiteorioiden näkökulmasta. Substanssilla tarkoitetaan lyhyesti ilmaistuna jotakin ontologialle perustavanlaatuisia entiteettiä (Howard Robinson, 2014, *Introduction*). Substanssiteorioista käsittelemme substraattiteoriaa ja kimpputeoriaa. Yhteistä näille on se, että molempien mukaan objektissa on joukko ominaisuuksia. Substraattiteorian mukaan lisäksi tarvitaan erityinen *substraatti*. Se sitoo joukon ominaisuuksia itseensä. Sillä varmistetaan, että joukko ominaisuuksia on yhä sama joukko, vaikka osa ominaisuuksista muuttuisikin (Robinson, 2014, 3.2.2.). Kimpputeorian mukaan tällaista substraattia ei tarvita (Robinson, 2014, 3.2.1).

Robinsonin (2014, 3.2.2.) mukaan, substraatin käsite perustuu ideaan niin sanotusta ohuesta partikulaarista. Yksi yksittäinen lehti on oma partikulaarinsa, ja se on siis paksu partikulaari. Sillä on omat ominaisuutensa. Jos paksulta partikulaarilta poistetaan ominaisuudet, mitä jää jäljelle? Vastausta sanotaan substraatiksi, eli ohueksi partikulaariksi. Substraatti on siis hyvin abstrakti olio, joka kuitenkin saa objektin pysymään samana ominaisuuksien muutoksesta huolimatta. Siksi se on samalla myös jotain, joka on ensisijaista objektille, koska se sitoo objektin yhteen ja on sen pysyvä osa. Ilman substraattia, keltaiseksi muuttunut vihreä lehti olisi eri lehti. (Robinson, 2014, 3.2.2.)

Robinsonin (Robinson, 2014, 3.2.1.) mukaan kimpputeoreetikoiden oma vastaus tähän kysymykseen ominaisuusjoukon yksilöimisestä voisi olla yhteenkuuluvuus-käsite (*compresence*). Robinsonin mukaan kimpputeoreetikoiden mielestä yhteenkuuluvuus sitoo

² Muitakin nominalistisia teorioita on, mutta niistä lisää jäljempänä

joukon ominaisuuksia yhdeksi ja huolehtii näin samasta asiasta kuin mitä substraattikin. Toisaalta jotkin kimpputeoreetikot ovat sitä mieltä, että todellisuudessa objekti muuttuukin toiseksi. Arkikielessä ihmiset kuitenkin puhuvat samasta lehdestä, koska vaikuttaa siltä että lehti pysyy samana. (Robinson, 2014, 3.2.1.)

Kolmas kysymys kuului: ”miksi kaksi ominaisuuksiltaan identtistä objektiä ovat kuitenkin numeerisesti eri objektit?” Ensiksikin ei ole välttämätöntä olettaa kahden objektin voivan olla identtisiä. Tämän argumentin mukaan ottaminen laajentaisi tutkielmaa kohtuuttomasti, koska se täytyisi ottaa jokaisen muun argumentin kohdalla aina esille. Siksi rajaan sen pois. Kysymykseen identtisten objektien numeerisesta eriydestä täytyy vastata sekä ominaisuuksien, että substanssin kautta. Mikäli hyväksymme kumman tahansa realistisen käsityksen ominaisuuksista, meidän tulisi myöntää kahden samanlaisen joukon ominaisuuksia olevan sama joukko. Toki pelkkä joukko aristoteelisia ominaisuusilmentymiä lienee mahdollinen, ja toisaalta yksittäinen ilmentymä on tiettyssä mielessä yksilö. Sekin on kuitenkin vain osa universaalia ominaisuutta. Voitaisiin myös ajatella, että nämä ilmentymät ovat jollakin tapaa yksilöity substraatin avulla. Jos käsitämme ominaisuudet platonistisina universaaleina, on substraatin oletus välttämätöntä. Platonistinen universaali on itse aikatilan ulkopuolella. Ilmentyäkseen ylipäättään, se tarvitsee aikatilallisen asian jossa ilmentyä. Näin ollen vastataksemme kolmanteen kysymykseen realismin näkökulmasta, kaksi muuten identtistä ominaisuuskimppua voivat olla numeerisesti eri kimput, mikäli niillä on substraatti.

Trooppi on luonteeltaan aina partikulaari, joten joukko trooppeja ei tarvitse substraattia yksilöitymistä varten. Se voisi tarvita substraatin objektin kokoavana entiteettinä, mutta sitä on jo käsitelty edellä. Trooppiteoreetikolle on luonnollista kannattaa kimpputeoriaa, koska trooppijoukko ei tarvitse substraattia yksilöivänä entiteettinä. Toisaalta substraatista ei ole trooppiteoreetikolle mitään haittaakaan, mutta olisi teorian kannalta kuitenkin vain ylimääräinen ja monimutkaistava tekijä.

Taulukko 1. Eri substanssiteorioiden ja ominaisuusteorioiden yhteensovittavuus

Substanssi/ominaisuus	Aristoteelinen univ.	Platonistinen univ.	Trooppi
Substraattiteoria	Toimiva	Toimiva	Mahdollinen
Kimpputeoria	Mahdollinen	Mahdoton	Toimiva

Edellä esittelin kolme tärkeää toisiinsa linkittyvää metafysiikan isoa kysymystä. Käsittelin niitä hyvin pintapuolisesti, mutta tulevissa kappaleissa (1.1.–1.3) niitä on tarkoitus käsitellä tarkemmin. Seuraavissa alaluvuissa (1.1.–1.3.) kerron metodeihin liittyvää asiaa: millaisia käsitteitä käytän ja miten ne tässä teoksessa määritellään, miten arvioin eri teorioita ja miten teorit aristoteelisesta universaalista, platonistisesta universaalista, troopeista, substraatista ja kimpuista menevät yksittäisinä teorioina.

Päätutkimusaiheeni on käsitellä kaikki ylläolevassa taulukossa esiintyvät mahdolliset teoriayhdistelmät, sekä arvioida niiden toimivuutta ja uskottavuutta. Mainittakoon, että tässä tutkimuksessa rajaan ominaisuudet koskemaan vain ensimmäisen tason ominaisuuksia (ks. 1.1.1. Käsitteen määrittely). Lisäksi mainitsemisen arvoista on, että olen muuttanut melkein kaikki kirjallisuudessa esiintyneet esimerkit alussa esitetyn ”vihreä lehti” -esimerkin mukaiseksi.

1.1 Taustoitusta

Tämä luku käsittelee tutkielmalle teknisesti oleellisia asioita. Luvussa 1.1.1. teen käsitteen määrittelyn tutkielmalle oleellisista käsitteistä. Käyn myös läpi teorioiden vertailun pelisääntöjä ja hyvän teorian kriteereitä luvussa 1.1.2.

1.1.1. Käsitteen määrittely

Tässä luvussa määrittelen lyhyesti aihealueeni keskeiset käsitteet. Osa käsitteistä määritellään myöhemmin tarkemmin.

Realisti/smi;

Ominaisuuksiin liittyvän realismin mukaan, ominaisuudet ovat mielestä riippumattomia ja universaaleja. Mielestä riippumattomuudella tarkoitetaan sitä, että ominaisuus on olemassa riippumatta yksilön havainnoista ja tulkinnasta. (Orilia ja Swoyer, 2016, 1.1.5.) Huomautettakoon myös, että realismi sanaa käytetään myös monien muiden teoreettisten kysymysten aloilla koskemaan jotakin teoriakuntaa, mutta niitä ei käsitellä tässä tutkielmassa. Tässä tutkielmassa realismi on yksi kahdesta pääasiallisesta tavasta käsittää ominaisuudet, ja siksi se on hyvin yleisessä käytössä koko tutkielmassa. Realismin vastapari

on nominalismi, ja realismi voidaan jakaa edelleen useampiin tapoihin käsittää ominaisuudet. Niistä tässä tutkielmassa käsitellään platonistista realismia ja aristoteelista realismia. Huomauttaisin kuitenkin, että käytän näitä kahta käsitystä samoin kuin jotkut nykyteoreetikot niitä käyttävät. Nämä käsitykset saattavat poiketa alkuperäisistä.

Universaali ominaisuus:

Universaali ominaisuus on ominaisuus, jota useampi numeerisesti eri asia voi ilmentää. Universaaleja eivät voi olla ominaisuudet, joita mikään ei voi ilmentää. Esimerkiksi ympyrä tai kuutio, tai ominaisuudet joilla voi olla vain yksi ilmentäjä. (Orilia ja Swoyer, 2016, 1.1). Tutkijat yleisesti näkevät universaalien ominaisuuden vastinparina partikulaarin oman ominaisuuden. Esimerkiksi lauseessa ”*sillan tukipylvään heikkous aiheutti sillan sortumisen*”, heikkous on yksittäisen sillan ominaisuus. Näin sen sijaan, että ”*heikkous yleisenä ominaisuutena*” olisi ollut sortumisen syy. Universaali ominaisuus on keskeinen osa tutkielmaa.

Platonistinen universaali:

Platonistinen ominaisuus on aikatilallinen ulkopuolinen, *ante rem*, ja universaali ominaisuus. Sen ei ole välttämätöntä tulla ilmennetyksi, ja se on ilmentymissuhteessa partikulaareihin. (Orilia ja Swoyer, 2016, 1.1.5). Platonistinen universaali on kahdesta universaalityypistä toinen, ja tutkielmassani yksi kolmesta vaihtoehdosta käsittää ominaisuudet. Näin ollen se on hyvin oleellinen käsite tässä työssä.

Aristoteelinen universaali:

Aristoteelinen universaali on aikatilallinen, *in rebus* ja universaali ominaisuus joka sijaitsee ilmentymissään. Näin ollen se on aina ilmennetty ja koostuu ilmentymistään. (Orilia ja Swoyer, 2016, 1.1.5). Tässä tutkielmassa, aristoteelinen universaali on toinen tapa käsittää universaali ominaisuus, ja siten erittäin tärkeä käsite ymmärtää.

Nominalisti/smi:

Nominalismin mukaan ominaisuudet ovat mielestä riippumattomia ja partikulaareita. Mielestä riippumattomuudella tarkoitetaan sitä, että ominaisuus on olemassa riippumatta yksilön havainnoista ja tulkinnasta. (Orilia ja Swoyer, 2016, 1.1.5). Yleisesti voidaan todeta, että perinteisessä ominaisuuskäsitysten kahtiajaossa nominalismi on vastapuoli realismille. Koska puolet tästä tutkielmasta koskee ominaisuuksia, on tärkeää ymmärtää jotain myös nominalistisesta positiosta.

Trooppi:

Maurinin (2016, Introduction) mukaan trooppi on ontologisesti epästrukturoitu abstrakti partikulaari, joista koko maailma koostuu. Se ei siten ole universaali ominaisuus, vaan jokaisen objektin oma ominaisuuden kaltainen entiteetti. Kahden objektin samankaltaisuus selitetään trooppien samankaltaisuudella, eikä sillä, että molemmat objektit ilmentäisivät samaa ominaisuutta. (Maurin, 2016, *Introduction*). Tässä tutkielmassa troopit ovat myös yksi kolmesta spesifimmästä tavasta ymmärtää ominaisuudet ja siksi tärkeitä.

Harvat ominaisuudet:

Minimalistin mukaan ilmentymättömiä ominaisuuksia ei ole, ja että ilmentyviä ominaisuuksia ovat vain ne joita aikatilassa sijaitsevat partikulaarit voivat ilmentää. Tätä teoriaa kutsutaan myös nimellä *sparse properties*, eli *harvat ominaisuudet*. (Orilia ja Swoyer, 2016, 5.1). Ominaisuuskäsityksestä riippumatta, metafysiikassa joudutaan usein ottamaan kantaa siihen, mitä kaikkia ominaisuuksia ylipäätään on olemassa. Tästä syystä harvat ominaisuudet –positio on hyvä ymmärtää.

Runsaat ominaisuudet:

Maksimalistien mukaan jokainen ominaisuus joka voisi olla olemassa, myös on olemassa. Myös hyvin monenlaiset ominaisuudet ovat mahdollisia. Tätä teoriaa kutsutaan nimellä *abundant properties*, eli *runsaat ominaisuudet*. (Orilia ja Swoyer, 2016, 5.2). Runsaat ominaisuudet –positio on perinteisesti nähty harvat ominaisuudet –position vastaparina, ja on siksi samoin perustein tärkeä käsite työlle.

Ensimmäisen tason ominaisuus:

Orilia ja Swoyer (2016, 7.1.) esittävät, että ensimmäisen tason ominaisuus on ominaisuus (tai relaatio, joista en kuitenkaan puhu tässä tutkielmassa) jonka vain yksilö voi itse ilmentää. Esimerkiksi tammen ja koivun lehdet ilmentävät vihreyttä. Sitä ei siis voi ilmentää ominaisuudet itse, kuten em. vihreydet ilmentävät värillisyyttä (toisen tason ominaisuus). Ominaisuuksia voidaan joidenkin teoreetikoiden mukaan olla jopa äärettömän monella tasolla. (Orilia ja Swoyer, 2016, 7.1). Tässä työssä keskitytään erityisesti ensimmäisen tason ominaisuuksiin, ja niiden universaaliuteen suhteessa substanssiteorioihin. Siksi on erityisen tärkeää selvittää mitä ensimmäisen tason ominaisuudella tarkoitetaan.

Essentiaalinen ominaisuus:

”Ominaisuus P on essentiaalinen ominaisuus objektille O jos O:lle on essentiaalista omata P” (Teresa Robertson ja Philip Atkinson, 2016, 1). Tutkielman alun esimerkkiäni hyödyntäen, vihreys on essentiaalinen ominaisuus vihreälle lehdelle, jos vihreän lehden on essentiaalista olla vihreä. Essentiaalisuudella tarkoitetaan tässä sitä, että kokisimme vihreän lehden olevan eri lehti, mikäli se ei olisi vihreä. Substanssiteorioiden keskusteluissa tulee usein esille kysymys siitä, mitkä ominaisuudet ovat essentiaalisia objektille, ja siksi asiaa on hyvä selvittää.

Aksidentaalinen ominaisuus:

”Ominaisuus P on aksidentaalinen ominaisuus objektille O, mikäli O:lla on P, mutta olisi kuitenkin mahdollista, että P puuttuisi O:lta” (Robertson ja Atkinson, 2016, 1). Edelleen, vihreys on aksidentaalinen ominaisuus lehdelle, mikäli lehti on vihreä. Voisi kuitenkin olla mahdollista, ettei lehden tarvitse olla vihreä. Vihreyden ominaisuuden muuttuminen (esim kellastuminen) tai puuttuminen ei siten tekisi lehdestä eri lehteä. Edelleen substanssiteorioita koskevassa keskustelussa, on ensiarvoisen tärkeää ymmärtää, millainen on aksidentaalinen ominaisuus.

Substanssi:

Robinson (2014, Introduction) selittää: yleisimmän määritelmän mukaan substanssi on kulloisellekin ontologialle perustavanlaatuisin osa. Esimerkiksi atomistille atomi on substanssi, koska atomistin mukaan kaikki koostuu atomeista. Samoin alussa mainituille kimpputeoreetikoille objektien perusosasia ovat ominaisuudet, jolloin ominaisuudet ovat tälle teoreetikolle substanssi. (Robinson, 2014, *Introduction*).

Substraatti:

Substraatti on entiteetti joka kantaa objektin ominaisuudet, mutta on itse ominaisuudeton. Substraatin rooli on yksilöidä joukko realistisia ominaisuuksia, sekä pitää tämä joukko samana joukkona muutoksessa. (Robinson, 2014, 3.2.2.) Substraattiteoria on tässä tutkielmassa toinen teoria substanssista, joten kyseisen teorian ydin – substraatti – on tärkeä käsite.

Yhteenkuuluvuus:

Yhteenkuuluvuus on relaatiojoukko ominaisuusjoukon osien välillä, jonka avulla eri ominaisuudet ovat olemassa muodostaen objektin. (Maurin, 2016, 3.2.) Kimpputeoria on substraattiteorian ohella toinen käsiteltävä substanssiteoria, ja yhteenkuuluvuus on toinen yleisistä kimpputeoreetikoiden vastineista substraattiteoreetikoiden substraatille.

Mestariominaisuus:

Ominaisuuskimpun yksi ominaisuus jonka ilmenemismuotoja muut kimpun ominaisuudet ovat (Robinson, 2014, 3.2.1.). Mestariominaisuus on yhteenkuuluvuuden ohella toinen kimpputeoreetikoiden vastine substraattiteoreetikoiden substraatille.

Selittämätön:

Selittämätön on tosi ilman että se olisi sitä jonkin toisen tosiasian ansiosta. Toisin sanoen jokin on *selittämätön*, jos sitä ei voida selittää, mutta se silti käsitetään vallitsevana. (Oxford Reference, 2017). Ks. myös *riittävän syyn* *prinsiippi*.

Postuloiminen:

Postuloiminen tarkoittaa jonkin asian (postulaatin) olettamista muun empiirisen todisteen vallitessa, ilman tarvetta tarkemmalle empiiriselle todisteelle itse postulaatista. (Oxford Reference, 2019). Postuloimista ja postulaattia käytetään yhtenä teorian arvioinnin välineenä tässä tutkielmassa.

Okkamin partaveitsi:

Prinsiippi, jonka mukaan ontologiaan ei tule hyväksyä turhia entiteettejä. (Paul Vincent Spade ja Claude Panaccio, 2016, 4.1.) Tässä tutkielmassa tätä sovelletaan tilanteissa, joissa samaa asiaa selittämään on kaksi yhtä selitysvoimaista teoriaa. Tavoitteena on, että entiteettityyppien määrä pysyisi mahdollisimman pienenä. Okkamin partaveitsi on yksi teorian arviointiin liittyvistä välineistä.

1.1.2. Teorioiden arviointikriteerit

Tässä kappaleessa kerron lyhyesti teorioiden arviointikriteereistä. Arvioin teorioita kolmen hyvin yleisen periaatteen pohjalta. Tärkein niistä on *Ristiriidattomuuden laki*, *RL* (*Law of Non-Contradiction, LNC*). Sen mukaan kaksi keskenään ristiriitaista propositiota eivät voi olla yhtäaikaaisesti tosia (Laurence Horn, 2014, 1.). Kuten Horn (2014, 1.) huomauttaa, RL on myös kohdannut kritiikkiä. Ristiriidan ilmetessä, se tulee selittää pois tavalla tai toisella. Tässä tutkielmassa ehdottomaksi ristiriidaksi käsitetään myös se, jos esitetty ratkaisu luo äärettömän määrän entiteettejä.

Edellä mainittu ristiriitojen pois selittäminen tapahtuu toisinaan esittämällä asioita *selittämättömiksi*. Tällöin tarkemman selittämisen taakka väistetään. Kuten Yitzhak Melamed ja Martin Lin (2017, 1.) huomauttavat, *selittämätön rikkoo Riittävän syyn periaatetta*, *RSP* (*Principle of Sufficient Reason, PSR*). Kyseisen periaatteen mukaan, jokaisella faktalla on syynsä miksi se vallitsee. Kirjoittajien mukaan RSP on toki mahdollista ajatella laueammin, hyväksyen tiettyjä entiteettejä joita ei tarvitse edelleen selittää, ja se on kohdannut jonkinlaista kritiikkiä. (Melamed ja Lin, 2017, 1.). Näen, että on silti hyvän tieteellisen käytännön mukaista pyrkiä perustelevaan asiaan mahdollisimman pitkälle. Silloin

on perusteltua käyttää hyväksi tätä periaatetta. Käytän siitä kuitenkin myös lievempää versiota, jonka mukaan postuloidut entiteetit (ks. 1.1.1. Käsitteen määrittely) rikkovat tätä periaatetta vähemmän perustavanlaatuisella tavalla, kuin muutoin *selittämättömäksi jätetyt seikat*. Siinä missä ristiriidattomuuden laki on ehdoton, niin RSP:n rikkominen tekee teoriasta heikomman. Huomautettakoon, että alkuperäisessä lähteessä *selittämätön* sanaa vastasi sana *brute fact*.

Kolmantena arviointikriteerinä käytän *Okkamin partaveistä, OP (Occam's Razor, OR)*. Sen mukaan, jos on kaksi yhtä selitysvoimaista teoriaa, täytyy suosia niistä sitä joka on yksinkertaisempi. Kuten Alan Baker (2016, 1.) huomauttaa, OP:n alkuperäinen idea voidaan muotoilla monella tavalla. Siinä missä käytän edellä kuvailtua muotoilua koskemaan koko teorian arviointia, käytän yksittäisen ongelman ratkaisussa seuraavaa muotoilua: älä moninkertaista entiteettien määrää enempää kuin on välttämätöntä. Toisin sanoen, jos samaan ongelmaan on kaksi ratkaisua, ja molemmat täyttävät edellisissä kappaleissa kuvatut periaatet (RL ja RSP), tulee valita se ratkaisu joka sisältää (oletettavasti) vähemmän entiteettejä, tai vähemmän erilaisia entiteettejä.

1.2. Tapoja käsittää ominaisuudet

Ominaisuuksien universaaliutta voidaan toki lähestyä monelta kantilta, mutta jo mainitsemani kolme teoriaa esiintyvät lähdekirjallisuudessani useimmin: platonistinen realismi, aristoteelinen realismi ja trooppinominalismi. Varsinaisesti nämä ovat ominaisuuksien universaaliutta koskevia teorioita, mutta tässä tekstissä käsittelem asiaa siten, että ne ovat eri tapoja käsittää ominaisuudet. Substanssiteorioiden ja oman työni näkökulmasta, on oleellista miettiä millaisia empiriset ominaisuudet ovat luonteeltaan: ovatko ne universaaleja vai trooppeja? Siispä, platonistinen realismi tarkoittaa tässä tekstissä tapaa olettaa ominaisuudet platonistisina universaaleina, aristoteelinen realismi että ominaisuudet oletetaan aristoteelisiksi universaaleiksi, ja trooppinominalismissa troopeiksi.

Mainittakoon vielä, että on olemassa koko joukko muita vähemmän tunnettuja tai suosittuja teorioita aiheeseen liittyen. Osan näistä teorioista rajasin pois siksi, että keskityn tässä teoksessa nimenomaisesti tähän dualistiseen kysymykseen substraattiteoriasta ja kimputeoriasta, ja niiden käyttämiin versioihin ominaisuuskäsityksistä. Osan teorioista

voisi rajata pois myös siitä syystä, että nämä eivät ole kovinkaan hedelmällisiä itse kysymyksen kannalta: siinä missä nihilismi voi hyvinkin olla oikea teoria ontologiasta, se ei silti ole hyödyllinen lähestymistapa tekstiin joka käsittelee asioita joiden olemassaoloon se ei edes usko.

1.2.1. Realismi

Palauttaakseni mieleen mistä tässä näkemyksessä on kyse, niin realistisen näkemyksen mukaan sekä koivun lehti, että tammen lehti ilmentävät vihreyttä. Vihreys omana entiteettinään on molemmille sama. Silloin siis tämä ominaisuus, jolla on jonkinlainen ilmentymis/ilmentämis –relaatio useampaan partikulaariin, on universaali ominaisuus.

J.W. Carrol ja Ned Markosian (2010, 229) tiivistävät konseptin universaaleista siten, että jokaisella partikulaarilla on oma yksilöllinen ominaisuutensa, joka ilmentää sitä vastaavaa universaalia ominaisuutta. Tällä he ilmeisesti viittaavat jakoon primäärisistä ja sekundäärisistä ominaisuuksista, jolloin puhe olisi primäärisistä ominaisuuksista. Myös Rea (2014, 40–52) viittaa siihen, että realistien mukaan on olemassa ominaisuuksia, jotka eivät voi riippua ihmisten uskomuksista, mielipiteistä ja ajatuksista. Näin ollen ominaisuudet voidaan nähdä universaaleina. Universaali ominaisuus puolestaan voisi ilmetä useissa yksilöolioissa (Rea, 2014, 40–52).

Brian Garrettin (2006, 38) esimerkkiä mukaillen, koivun lehti on vihreä, koska vihreyden universaalien ilmentymä on osa tätä lehteä. Tammen lehti on vihreä samasta syystä. Koivun lehden ja vihreyden välillä vallitsee siis ilmentymisrelaatio. Universaalien kuulumisella johonkin partikulaariin tarkoitetaan sitä, että universaalien ilmentymä on osa kyseistä partikulaaria. Eli myös Garrettin näkemyksen mukaan, kyse on universaalien ja yksilöolion ilmentämissuhteesta. (Garrett, 2006, 38)

Ominaisuuksina usein nähdään predikaattien kohteet. Esimerkiksi predikaatissa “olla vihreä”, lehden vihreys on ominaisuus (Michael Loux, 2006, 86–87; Carrol ja Markosian, 2010, 229; Gonzalo Rodriguez-Pereyra, 2015, 4.1.). Realistit näkevät nämä kohteet universaaleina. Toisin muotoiltuna, kahden eri lehden vihreys on samaa vihreyttä. Garrett (2006, 39) mainitsee yhdeksi motiiviksi uskoa universaaleihin sen, että se antaa selkeämmän merkityksen yleisille termeille. Rodriguez-Pereyra (2015, 4.1.) huomauttaa vielä, että

tyypillisimmin tämän päivän metafysikot puhuvat universaaleista, kun puhutaan ominaisuuksista jotka selittävät kausaalisuutta ja samanlaisuutta.

1.2.2. Platonististen ja Aristotelisten universaalien erot

Lehtiesimerkkiin palataksemme, platonistisen ja aristoteelisen universaalien ero on seuraava: jos vihreys on platonistinen universaali, silloin tämä aikatilallaan ulkopuolinen ominaisuus ”vihreys” ilmenee sekä koivun- että tammenlehdessä. Jos taas vihreys on aristoteelinen universaali, silloin sekä koivun- että tammenlehden vihreyden ilmentymät muodostavat yhdessä aikatilallisen ominaisuuden ”vihreys”.

Rean (2014, 51–52) mukaan realisteilla on kohtia, joissa heidän pitää ”valita puolensa”. Ensimmäinen kohta on päättää, uskooko universaalien olevan aikatilallaan vai aikatilallaan ulkopuolella (ks. Myös Garret, 2006, 38; sekä Rodriguez-Pereyra, 2015, 2.2). Useiden lähteiden mukaan platonistit tyypillisesti uskovat ominaisuuksien olevan aikatilallaan ulkopuolella. Carrol ja Markosian (2010, 231) esittävät, että platonististen universaalien tulisi käsittää olevan olemassa samaan tapaan kuin numerot ovat. Garrett (2006, 38) lisää myös, että platonistinen universaali on muuttumaton.

Carrol ja Markosian (2010, 230) antavat myös esimerkin: Sokrates on helppo kuvitella kaljuna, mutta kaljuutta ilman mitään esimerkkiä voi olla vaikea kuvitella. Tästä herää kysymys, että mikä luo Sokrateen ja muiden kaljujen ihmisten kaljuuden. (Carrol ja Markosian, 2010, 230). Vaikuttaisi siltä, että kaljuuden pitää olla partikulaarien ulkopuolella. Emme voi nähdä kaljuutta ilman esimerkkejä, jolloin pitää olla jokin asia mikä yhdistää näitä kaikkia esimerkkitapauksia. Muutoin joutuisimme sanomaan, että kaljut esimerkit luovat itse oman yleisen ominaisuutensa, kaljuuden. (Carrol ja Markosian, 2010, 230). Toisena tapauksena Carrol ja Markosian nostavat inertian. Inertian omaaminen on predikaattina täysin mielekäs. Näin ollen se on ominaisuus, vaikka mikään varsinaisesti ei ole inertiaalinen. Toisaalta he (2010, 231) nostavat esille myös sen seikan, että tällaisen abstraktin universaalien heikkous on sen tuntemattomuus. (Carrol ja Markosian, 2010, 230–231).

Aristoteeliset universaalit nähdään pääsääntöisesti aikatilallina (Garrett, 2006, 38–39; Rea, 2014, 51–52). Toisin sanoen, yksilöoliot itse ilmentävät universaalia, siinä missä platonistiset universaalit ilmentyvät yksilöolioissa. Erona on silloin myös se, että

platonistinen universaali itse on aktiivinen ilmentyjä, siinä missä aristoteelistä universaalia ilmennetään. Carrol ja Markosian (2010, 234) puolustavat aristoteelistä universaalia toteamalla, että aikatilallinen universaali on helpompi käsittää, ja siten olisi myös helpompi tutkia. Itse toteaisin kuitenkin, että tämä ei ole perustavanlaatuinen ongelma.

Rean (2014, 51–52) mukaan toinen päätöskohta koskee sitä, että uskooko realisti kaikkien mielekkäiden predikaattien viittaavan johonkin ominaisuuteen? Samasta aiheesta puhuu myös Rodriguez-Pereyra (2015, 4.1.), joka esittää, että osa teoreetikoista uskoo olemassa olevan ominaisuus jokaista predikaattia vasten. Silloin mahdottomat ominaisuudet – kuten neliskulmainen ympyrä – vain jäävät ilmentymättä. Osa teoreetikoista taas väittää, että vain joitakin predikaatteja vasten on ominaisuus, ja tämä näkemys on erityisen vahva juuri realistien keskuudessa (Rodriguez-Pereyra, 2015, 4.1.).

Garrett (2006, 39) huomauttaa vielä aristoteelisen ja platonistisen universaalien erosta seuraavaa: koska platonistinen universaali sijaitsee aikatilan ulkopuolella, se voi olla olemassa, vaikkei mikään yksilöolio ilmentäisikään sitä. Esimerkiksi universaali ”kolmio” on olemassa, vaikkei mikään yksilöolio olisikaan täysin kolmio. Sen sijaan aristoteelinen universaali sijaitsee aikatilassa ja koostuu sen ilmentymistä, joten jos jotakin ominaisuutta ei ilmennetä, sitä ei ole. Tätä perustellaan erityisesti sillä, että jos meillä ei ole joukkoa jonkin lajin yksilöitä, silloin meillä ei ole lajiakaan. (Garret, 2006, 39)

Yhteenvetona todettakoon, että platonistinen universaali on universaali ominaisuus, joka sijaitsee objektien ulkopuolella. Se kuitenkin ilmentyy useissa objekteissa. Aristoteelinen universaali on universaali ominaisuus, jota useat objektit ilmentävät. Silloin se sijaitsee itse objekteissa. Tässä vaiheessa lienee syytä huomauttaa, että varsinkin platonistisia universaalikäsitteitä on useita. Kaikki teoreetikot eivät näe sitä samoin. Tutkijoista moni kuitenkin näkee asian näin, ja selkeyden vuoksi käsittelem myös itse johdonmukaisesti tässä tekstissä nämä kaksi universaalikäsitteitä tällä tavalla. Selkeä kahtiajako kahden piirteen, eli ilmentymisrelaation toimijuuden, sekä universaalien aikatilallisuuden suhteen tekee päättelyketjuista yksiselitteisempiä. Olen siis huomionut muitakin tapoja käsittää aristoteelinen ja platonistinen universaali, mutta rajaan ne pois edellä mainitun yksiselitteistämisen vuoksi.

1.2.3. Trooppinominalismi

Lehtiesimerkkiä jatkaen, trooppinominalismissa sekä koivun- että tammenlehdellä on omat ”vihertrooppinsa”. Molemmat muistuttavat niin paljon toisiaan, että ihmiset puhuvat niistä samana ominaisuutena. Tosiasiassa nämä trooppiominaisuudet ovat erillisiä entiteettejä, eikä niillä välttämättä ole muuta tekemistä toistensa kanssa kuin samankaltaisuusrelaatio.

Rean (2014, 48–50) mukaan troopin konseptissa perusajatus on, että trooppi on yksilökohtainen ominaisuus. Trooppiteorioissa trooppi on kuin ominaisuus, mutta se ei ole universaali, vaan partikulaari. (Rea, 2014, 48–50). Joskus käytämme ilmaisua, että kahdella partikulaarilla on sama ominaisuus. Se tarkoittaa joidenkin trooppiteorioiden mukaan sitä, että kahden tai useamman yksilöolion troopit muistuttavat täydellisesti toisiaan (Maurin, 2016, 3.1.). Itse esimerkillä valaisten: jos käytämme ilmaisua, että kaksi lehteä ovat saman vihreitä (eli niillä on sama vihreyden sävy), silloin kahden lehden ”vihertroopit” muistuttavat täydellisesti toisiaan. Edelleen, Rean (2014, 48–50) mukaan trooppi on myös abstrakti. Garrett (2006, 46–47) selittää, että joillekin trooppiteoreetikoille koko maailma koostuu troopeista ja niiden yhteyksistä sijaintiin ja samankaltaisuuteen. Heille siis sekä ominaisuudet, että relaatiot ovat partikulaareja ja abstrakteja.

Rodriguez-Pereyran (2015, 4.1.) mukaillen, esitän kysymyksen: Mikä tekee vihreästä lehdestä vihreän? Garretin (2006, 46) mukaan trooppiteoriassa lehdellä on trooppi joka muistuttaa muita vihreinä nähtyjien lehtien ”vihertrooppeja”. Rodriguez-Pereyran (2015, 4.1.) mukaan trooppiteoreetikko vastaisi, että lehdellä on vihreyden trooppi. Se joko muistuttaa muiden vihreiden objektien vihreyden trooppeja, tai sitten se kuuluu johonkin *selittämättömään* vihertrooppien luokkaan. Toisaalta hänen mukaansa tästä seuraa myös ongelmia: jos meillä on vihertroopit p_1 , p_2 , ja p_3 , meillä tulee olla myös samankaltaisuustrooppi $r_1 p_1:n$ ja $p_2:n$, sekä $r_2 p_1:n$ ja $p_3:n$ että vielä $r_3 p_2:n$ ja $p_3:n$ välillä. Siten meillä tulee olla myös samankaltaisuus trooppi em. samankaltaisuustrooppien välillä, *ad infinitum*. Rodriguez-Pereyran (2015, 4.1.) mukaan, trooppinominalisti voi joko hyväksyä entiteettien määrän kasvun, tai sitten kieltää samankaltaisuustrooppien olemassaolon. Jälkimmäinen tarkoittaisi samankaltaisuuden jättämistä selittämättömäksi ja se taas rikkoo riittävän syyn periaattia. (Alkuperäinen esimerkki muutettu; Rodriguez-Pereyra, 2015, 4.1.)

Rea (2014, 48–50) nostaa esiin toisen trooppiteorian ongelman: jos meillä on valkoinen paita, sen paidan valkoisuus koskee täten koko paitaa. Mitä silloin ovat hihojen valkoisuudet, joiden pitäisi olla eri valkoisuudet? Tähän Rea ei anna vastausta.

Carrol ja Markosian (2010, 237–238) jakavat trooppiteoreetikot kahteen ryhmään, vaatimattomiin ja jyrkkiin. Heidän esimerkkiään mukaillen: vaatimattomat toteaisivat lehden vihreydestä, että lehti on vihreä koska lehdellä on vihreyden trooppi. Tämä on *selittämätön* fakta. Jyrkemmän linjan trooppiteoreetikot ajattelevat, että lehti on joukko trooppeja. Vihreys olisi niin ikään trooppijoukko. Sekä trooppijoukko ”lehti” että trooppijoukko ”vihreys”, omaavat yhteisen troopin jäseninään. Carrol ja Markosian lisäävät vielä, että joidenkin trooppiteoreetikoiden mukaan trooppeja löytyy jokaista mielekästä predikaattia kohden, jyrkimpien mielipiteiden mukaan vain tieteen todentamia predikaatteja kohden. (Carrol ja Markosian, 2010, 237–238).

1.3. Substanssista yleisesti

Substanssia on syytä käydä seuraavassa tiivistetysti läpi. Substanssi on nähty tyypillisesti ominaisuuden universaaliudesta erillisenä kysymyksenä, mutta nämä kaksi linkittyvät toisiinsa hyvin vahvasti. Vaikka substanssia koskevat kysymykset vastaavat parhaiten omaan kysymykseensä (jota seuraavaksi käsittelemme), se on omiaan vastaamaan myös kysymykseen ”mikä on ominaisuuden rooli tai ontologinen asema objektissa”. Ennen kuin voimme käsitellä eri teorioita substanssista, lienee syytä perehtyä siihen mikä substanssi ylipäätään on.

Substanssin voisimme tiivistää ajatukseen ensisijaisuudesta. Se on siis ikään kuin entiteetti jolle muut ovat alisteisia siinä mielessä, että ilman sitä muut eivät voisi olla olemassa. Sen sijaan substanssi itse selviäisi ilman muita entiteettejä. Esimerkiksi joillekin teoreetikoille, ominaisuus on substanssista erillinen entiteetti. Tällöin ominaisuudet eivät voi olla olemassa ilman substanssia, mutta substanssi kylläkin on ominaisuuksien suhteen ensisijainen. Robinson (2014, *Introduction*) antaa esimerkin atomisteista. Heidän mukaansa koko maailma koostuu atomeista. Atomit olisivat siis ainoita täysin itsenäisiä entiteettejä, ja kaikki muu koostuisi atomeista. Näin ollen atomit olisivat atomisteille substansseja. (Robinson, 2014, *Introduction*)

Tarkemmin Robinson (2014, 1.) erittelee muutaman merkityksen jotka liittyvät substanssiin: a) substanssi(t) on ontologisesti perustavanlaatuista, eli jotakin josta kaikki joko koostuu tai on riippuvaista, b) on ainakin muihin entiteetteihin suhteutettuna itsenäistä, tai jopa absoluuttisesti itsenäinen, c) on predikoinnin subjekteja ja ominaisuuksien kantajia, d) on muutoksen kohde, e) käsitetään usein objekteina tai lajimuotoina, f) käsitetään materiaalin (stuff) lajimuotoina.

Kysymykseen substanssista on olemassa lukuisia eri teorioita ja vastauksia, mutta havaittavissa on perinteinen ja vahva vastakkainasettelu substraattiteorian ja kimpputeorian välillä. Myös hylomorfismi vastaa omalta osaltaan kysymykseen substanssista, mutta hylomorfismi on hyvin kokonaisvaltainen teoria. Siinä on monia muitakin substanssista täysin erillisiä aiheita. Lisäksi hylomorfismin asioiden käsittelytapa poikkeaa kimpputeoriasta ja substraattiteoriasta, joten hylomorfismin vertaaminen näihin kahteen olisi vaikeaa. Keskittyminen vain näihin kahteen teoriaan, tekee keskusteluttamisesta yksiselitteisempää. Seuraavassa käyn läpi näitä kahta päälinjaa, kertoen niistä yleisesti ja esitellen tärkeimpiä ongelmakohtia.

1.3.1. Kimpputeoriasta yleisesti

Kuten ensimmäisessä luvussa todettiin, koivunlehdellä on joukko ominaisuuksia. Jyrkässä kimpputeoriassa koivunlehti on joukko koivunlehtimaisia ominaisuuksia. Lievemässä kimpputeoriassa objektissa on jotain muutakin. Useimpien kimpputeoreetikoiden mukaan ominaisuuksien lisäksi tarvitaan esimerkiksi yhteenkuuluvuus tai mestariominaisuus (ks. 1.1.1. Käsitteen määrittely).

Louxin (2006, 90) mukaan kimpputeorian historiallinen tausta kumpuaa empirismistä. Osa empiristeistä ajatteli niin, että ensisijaisia entiteettejä ovat vain ne jotka voidaan havaita. Empiristit yleisesti ottaen omaksuivat käsityksen, että ominaisuus omana entiteettinään on se ensisijaisesti havaittava entiteetti. Mikään muu entiteetti ei voisi olla havaittava ilman ominaisuuksia. (Loux, 2006, 90).

Edelleen Louxin (2006, 90) mukaan kimpputeoreetikot ovat sitä mieltä että ominaisuudet ovat itseasiassa substanssi itse. Eli siis substanssi ei ole materiaalia, vaan se on kimppu

ominaisuuksia. Ominaisuudet määrittävät objektin. Jos ominaisuudet muuttuvat, niin koko objekti muuttuu toiseksi (Loux, 2006, 93; Rea, 2014, 124–132). Se taas toisinaan koetaan kimpputeorian heikkoudeksi.

Kimpputeoria ei salli objektin identiteetin säilymistä, mikäli sen ominaisuudet muuttuvat (Loux, 2006, 93; Rea, 2014, 124–132; Robinson, 2014, 3.2.1.). Annan tästä esimerkin; jos oletetaan vihreä lehden kellastuvan, se ei omaa enää samaa ominaisuusjoukkoa. Koska ominaisuudet ovat kimpputeorian mukaan objekti itse, ei tämä lehti ole enää sama lehti. Tämä tekee kimpputeoriasta hiukan hankalan, jos jokainen ajankohta tuottaa aina uuden objektin. Tämä on kuitenkin fundamentaali ongelma vain niille teoreetikoille, joiden mukaan objektit ovat aina muutoksessa, ja jotka eivät samanaikaisesti voisi hyväksyä entiteettien määrän äärettömyyttä.

Kimpputeoreetikolle suurempi ongelma on kahden eri ominaisuusjoukon identtisyys. Tämä tosin on ongelmana vain realistikimpputeoreetikoille, joiden mukaan ominaisuuksien olisi ylipäätään mahdollista sijaita useassa paikassa yhtä aikaa. Trooppiteoreetikoille, joiden mukaan samaa ominaisuutta ei voida tavata useassa paikassa yhtä aikaa, tämä ei ole näin ollen ongelma. (Loux, 2006, 97; Rea, 2014, 124–132; Robinson, 2014, 3.2.1.). Robinsonin (2014, 3.2.1.) ratkaisuehdotus tähän on avaruudellisen sijainnin hyväksyminen ominaisuudeksi. Silloin kimput olisivat aina erilaiset.

Rean (2014, 124–132) mukaan yhtenä ongelmana on ominaisuuskimpun konkreettisuus. Jotta objekti voisi olla konkreettinen, sillä täytyisi olla konkreettisuuden ominaisuus. Rean mukaan tämä lienee vielä täysin ymmärrettävä ajatus. Se kuitenkin edellyttäisi sitä, että konkreettisuuden ominaisuus itsessään on konkreettinen. Se tarkoittaisi silloin sitä, että konkreettisuuden ominaisuus voisi toteuttaa itsensä. Tässä tilanteessa meillä ei olisi mitään syytä kieltää samaa itsensä toteuttamisen kykyä muiltakaan ominaisuuksilta. Tämä voisi siten johtaa sellaisiin abstrakteihin objekteihin, jotka me perinteisesti miellämme konkreettisiksi. Esimerkiksi, jos jollakulla on ihmisyyden ominaisuus, ja tämä ominaisuus – joka on abstrakti – toteuttaisi itsensä, se tuottaisi silloin abstraktin ihmisen. Tämä kaikki kuulostaa Rean mukaan hullulta. (Rea, 2014, 124–132).

1.3.2. Substraattiteoriasta yleisesti

Substraattiteorian kannattamisen motiivi kumpuaa kimpputeorian ongelmista, joista monet ratkeavat olettamalla olevaksi substraatin. Esimerkiksi vihreällä koivun lehdellä on oma sisäinen ja abstrakti entiteettinsä, ohut partikulaari, eli substraatti. Kaikki ominaisuudet jotka tekevät koivun lehdestä sellaisen kuin se on – esimerkiksi litteän, vihreän ja konkreettisen – ovat kiinnittyneet tähän substraattiin. Substraatti itsessään on ominaisuudeton, mutta se voi kantaa ominaisuuksia. Substraatti mahdollistaa ominaisuusjoukon yksilöimisen omaksi joukokseen, sekä sen, että ominaisuusjoukko pysyy samana vaikka yksi tai useampi ominaisuus vaihtuisikin. Näin ollen lehden kellastuttua, lehteä voidaan pitää edelleen samana lehtenä, vaikka vihreyden ominaisuus vaihtuikin keltaisuudeksi.

Louxin (2006, 84) mukaan konkreettisista objekteista puhuttaessa on useimmiten tultu siihen tulokseen, että ne ovat kokonaisuuksia jotka koostuvat metafysisesti perustavalaatuistemista osista. Hänen mielestään substraattiteoreetikoiden mukaan objektilla on ominaisuuksien lisäksi jokin sellainen osa, joka joko kantaa ominaisuudet tai ilmentää niitä. Sitä kutsutaan nimellä “bare substrate”, tässä tekstissä jäljempänä “substraatti”. Substraatissa itsessään ei ole ominaisuuksia, mutta se voi kantaa sellaisia. (Loux, 2006, 84.)

Robinson (2014, 3.2.2) esittää substraatin olevan se asia, joka *omistaa* ominaisuudet. Samaan viittaa myös Loux (2006, 105). Näin ollen substraatti on siis objektin määrittäjä ja siten substanssi. Edelleen Robinsonin mukaan kaikki teoreetikot todennäköisesti hyväksyvät, että substraatilla ja se ominaisuuksilla on vähintään käsitteellinen ero. Eri asia on, onko ero myös todellinen. Lisäksi Robinson erottelee substraatille kolme erillistä roolia: a) substraatti sitoo objektin yhdeksi, b) substraatti yksilöi ominaisuudet objektissa, mikäli teoreetikko on realisti, c) substraatti käy substanssista, jos oletus on että pelkät ominaisuudet itsessään eivät siihen riitä. B-roolin suhteen realismi on erikoistapaus, koska trooppinomialismissa troopit ovat omia yksilöitään joka tapauksessa. Näin ollen trooppiteoreetikolle substraatti ei toteuttaisi b:n roolia. Yksilöimisellä taas tarkoitetaan ominaisuuskimppun yksilöimistä omaksi yksikökseen isommasta joukosta ominaisuuksia. (Robinson, 2014, 3.2.2.)

Louxin (2006, 90, 105) mukaan erityisesti kimpputeoreetikot ovat substraattiteoriaa vastaan empiirisiin perustein. Louxin mukaan kimpputeoreetikoiden mielestä ensisijaisen entiteetin

tulee olla aistein havaittavissa, mutta substraatti ei ole suoran aistihavainnon tavoitettavissa. Esimerkiksi kun havainnoimme koivun- ja tammenlehteä, emme näe suoraan substraattia. Näemme sen ominaisuudet, jotka tekevät lehdestä havaittavan. Louxin mukaan substraattiteoreetikot huomauttavat kuitenkin, että jos me näemme kaksi erillistä mutta ominaisuuksiltaan oletettavasti – tai ainakin likipitään – täysin vastaavaa objektia (kuten kaksi vihreätä lehteä), tämä havainto on empiirinen todiste substraatin olemassaolosta. Muutoin lehtiä ei voisi olla kahta. (Loux, 2006, 90, 105. *esimerkkiä muutettu*)

Loux (2006, 102–103) kertoo toisenkin ongelman, joka pätee myös kimpputeoriaan: miten me erotamme toisistaan kaksi ominaisuuksiltaan täysin samanlaista objektia? Louxin mukaan substraattiteoreetikko voisi todeta, että koska nämä kaksi ovat numeerisesti eri objektit, niillä täytyy olla eri kantajat. Numeerisella erillisyydellä tarkoitetaan siis sitä, että on kaksi tai useampi samanlainen objekti, jotka voidaan ainakin periaatteellisesti laskea. (Loux, 2006, 102–103.)

Loux (2006, 105–106) mainitsee vielä yhden ongelman: substraatin välttämättömät ominaisuudet. Substraatin määritelmään kuuluu siis se, että siinä ei ole ominaisuuksia, vaan se vain kantaa niitä. Kuitenkin substraatilla täytyisi olla muutamia välttämättömiä ominaisuuksia, kuten ominaisuus olla ominaisuuksien kantaja, tai ominaisuus olla substraatti. (Loux, 2006, 105–106). Minusta vaikuttaa siis siltä, että substraatti ei voisi olla substraatti ilman näitä ominaisuuksia, jotka ovatkin koko substraatin idealle täysin päinvastaisia.

Rean (2014, 124–132) esimerkkiä muokaten nostan esille kysymyksen: onko koivunlehti identtinen oman substraattinsa kanssa? Jos substraattiteoreetikon vastaus on myönteinen, ja ominaisuudet suljettaisiin pois, koivunlehti lakkaisi olemasta. Vaikka substraatti itsessään tuleekin kuvitella ilman ominaisuuksia, niin koivunlehteä emme voi kuvitella. Tuntuisi luontevalta vastata kysymykseen kielteisesti. Tämä johtaisi kuitenkin tilanteeseen, jossa meillä olisi kaksi entiteettiä tekemässä täysin samoja asioita, eli sekä koivunlehti, että tämän substraatti. Rean mukaan yksi vastaus tähän voisi olla, että koivunlehti omaa ominaisuutensa toissijaisesti, siinä missä tämän substraatti ensisijaisesti. Silloin ongelmana on, että koivunlehti tekisi asioita vain siksi, että tämän substraatti tekee niitä. (Rea, 2014, 124–132.)

2. KIMPPUTEORIA

Jyrkän linjan kimpputeoriassa koivunlehti on vain joukko ominaisuuksia. Maltillisemmissä kimpputeorian versioissa, ominaisuudet ovat sitoutuneet toisiinsa jonkinlaisen yhteenkuuluvuuden tai mestariominaisuuden avulla. Aivan ensimmäiseksi tässä luvussa aion käsitellä ongelmaa, jonka takia kimpputeoria ja teoria platonistisista universaaleista ovat sovittamattomassa ristiriidassa keskenään. Seuraavassa alaluvussa (2.1.) käsitelen ongelmaa ominaisuuskimppun muutoksesta, mikä sulkee pois jyrkän linjan kimpputeoriat. Alaluvuissa 2.2.–2.4. käsitelen muita kimpputeorian ongelmakohtia jotka lopulta tekevät eron sen suhteen, kumpi on kimpputeoreetikolle a) loogisempi tapa käsitellä ominaisuudet (aristoteelinen universaali vai trooppi) ja b) sopivampi ominaisuuksien kantaja (yhteenkuuluvuus vai mestariominaisuus).

Tässä työssä platonistinen universaali on aikatilan ulkopuolinen ominaisuus, joka itse ilmentyy aikatilallisissa partikulaareissa (ks. luvut 1.2.1. ja 1.2.2.). Jos koivunlehti on vain joukko ominaisuuksia, missä on se partikulaari jossa platonistinen universaali ilmentyisi ja toteuttaisi nuo ominaisuudet? Vastausta ei voida tarjota platonistisista universaaleista itsestään, eikä liiemmin kimpputeoriasta.

2.2. Ominaisuuden muuttaminen muuttaa yksilön

Ongelman selitys

Oletetaan että koivunlehti on ominaisuudet ”olla koivunlehti”, lehtimäinen fyysinen muoto, ja vihreys. Jos jyrkän linjan kimpputeoreetikkoa on uskomisen, tämä joukko ominaisuuksia on muuttumaton (ks. alaluvun kappale *Muutos on sitä, että ominaisuudet vaihtuvat – argumentti*). Jos ominaisuudet olisivatkin ”olla koivunlehti”, lehtimäinen fyysinen muoto ja keltaisuus, sehän olisi silloin joukkona eri. Voisiko olla niin, että tuota ominaisuusjoukkoa on todella vain yksi maailmassa? Tämä ongelma rikkoo siis ristiriidan lakia.

Ongelma on siis se, että mikäli ominaisuusjoukon yksikin ominaisuus muuttuu joksikin muuksi, olisi kimpputeoreetikko pakotettu sanomaan, että koko objekti vaihtuu toiseksi (James Van Cleve, 1985, 585; Loux, 2006, 93; Jiri Benovsky, 2008, 179). Itse huomauttaisin

tässä nykyfysiikan käsityksestä siitä, että objektit ovat itse asiassa koko ajan muutoksessa, jolloin kimpputeoreetikon täytyisi todeta jokaisen ajanhetken tuottavan aina uusia ja uusia objekteja. Tällöin objektien määrä maailmassa olisi ääretön. Toisaalta nykyfysiikan osoittamat muutokset ovat hieman toisen tasoisia (valon heijastuminen tietyllä aallonpituudella muuttuu vs. väri vaihtuu vihreästä keltaiseksi) kuin mistä metafysiikot puhuvat. Onko se, tai objektien määrän äärettömyys ongelma vai ei, riippuu tutkijasta.

Muutos on sitä, että ominaisuudet vaihtuvat -argumentti

Quentin Smithin ja Nathan Oaklanderin (1995, 57–64) mukaan olisi mahdollista ajatella muutoksen olevan sitä, että objektien ominaisuudet vaihtuvat ja muutos on näin ollen luonnollista. Ei olisi siis mitään syytä ajatella, että objektit vaihtuvat toisiksi vain koska niiden ominaisuudet vaihtuvat. (Smith ja Oaklander, 1995, 57–64). Totean, että ajatus on toki järkeenkäypä, mutta ei ole metafysisesti pätevä. Jos objekti on määritelmällisesti jokin tietty joukko ominaisuuksia, yhdenkin ominaisuuden vaihtuminen tarkoittaa, että kyseessä on eri joukko ominaisuuksia.

Olemuksellisten ja aksidentaalisten ominaisuuksien erottelu -argumentti

Smith ja Oaklander (1995, 57–64) kuitenkin jatkavat esittämällä, että ominaisuuskimpulla voisi myös olla niin sanottuja olemuksellisia ja aksidentaalisia ominaisuuksia. Tällöin mikäli olemukselliset ominaisuudet säilyvät, objekti pysyy samana, vaikka aksidentaaliset ominaisuudet vaihtuisivatkin. (Smith ja Oaklander, 1995, 57–64). Esimerkissämme olemuksellinen ominaisuus voisi olla vaikka ominaisuus ”olla koivunlehti”. Silloin jos tämä ominaisuus säilyy, muut ominaisuudet kuten lehtimäinen muoto ja vihreys voivat vaihtua.

Van Cleve (1985, 585–586) puolestaan kiistää olemuksellisten ominaisuuksien olemassaolon kokonaan. Hän on sitä mieltä, että kaikki ominaisuudet ovat objektille yhtä tärkeitä. Benovsky (2008, 182) puolestaan argumentoi, että jos ominaisuusjoukolla kaikki ominaisuudet ovat oleellisia, joukko vaihtuu eri joukoksi, mikäli yksikin ominaisuus muuttuu. Hän itse ei kuitenkaan ota kantaa siihen, ovatko kaikki ominaisuudet kimpulle oleellisia.

Eri ominaisuudet eri aikoina ovat olemassa yhtäaikaisesti -argumentti

Sekä Smith ja Oaklander (1995, 57–64), että Benovsky (2008, 180–181) esittävät yhdeksi mahdolliseksi ratkaisuksi ongelmaan kaikkien eri aikoina vallitsevien ominaisuuksien

yhtäaikaista olemassa oloa. Voisimme esimerkiksi ajatella vihreän lehden kellastumista. Tällöin tällä lehdellä olisi mm. ominaisuudet ”olla vihreä ajankohtana t1” ja ”olla keltainen ajankohtana t2”. Tällöin ominaisuusjoukon ei tarvitsisi vaihtaa ominaisuuksia muuttuakseen, ja joukko pysyisi samana joukkona. Ongelmaksi tässä mielestäni tulee kuitenkin se, että samalla se määritteli koko ominaisuusjoukon luonteen alusta loppuun. Joutuisimme hyväksymään asioiden ennaltamääräytyvyyden. Tarkoitan tällä sitä, että esimerkiksi ihmisen koko elämänkaari olisi jo määritelty, emmekä voisi todellisuudessa vaikuttaa tulevaisuuteemme. Determinismi on kuitenkin oma erillinen ongelmansa, jota ei käsitellä tässä työssä. Lisäksi tämän työn puitteissa ongelma on entiteettien määrän rajaton kasvu, joka on arviointikriteerien perusteella perustavanlaatuinen ongelma. (Esimerkkejä muutettu)

Jos kuitenkin haluamme jatkaa ajatuskoetta hyväksyen edellä mainitun ennaltamääräytyvyyden, voisimme miettiä asiaa eri ominaisuuskäsitysten kanssa. Jos käsitämme ominaisuudet aristoteelisina universaaleina, argumentti ei päde. Se johtuu siitä, että kullekin partikulaarille osoitetut ominaisuudet sen suhteen, miten ne vallitsevat kunakin ajanhetkenä, eivät voi olla universaaleja. Sen sijaan trooppien – jotka ovat muutenkin yksilöitä – kanssa tämä ajatus on mahdollinen.

Yhteenkuuluvuus pitää objektin samana

Benovsky (2008, 179) väittää, ettei ongelma ominaisuuksien vaihtumisesta ole ongelma sikäli, että kimppua pitää koossa yhteenkuuluvuus. Näin ollen yhteenkuuluvuus on se tekijä, joka identifioi ominaisuuskimppun. Hän korostaa vielä, että tätä ei yleisesti pidetä substraattiteorian ongelmana jossa substraatti toimii identifioijana. Silloin sitä ei pitäisi pitää myöskään kimpputeorian ongelmana, koska kimpputeoriassa yhteenkuuluvuus hoitaa saman metafysisen roolin kuin substraatti substraattiteoriassa. (Benovsky, 2008, 179).

Voisin kuitenkin huomauttaa, että objektin identifioiminen perustuu kimpputeoreetikoiden mukaan ominaisuuksiin, eikä objektiin yleensä tai sen sisäisiin relaatioihin. Näin ollen yhteenkuuluvuuden nimittäminen identifioivaksi tekijäksi ominaisuuskimppulle on ainakin kimpputeorian hengen vastaista. Jos taas yhteenkuuluvuus nähdään yhtenä kimppun ominaisuuksista, tällöin tällä kimpulla on samat ongelmat kuin kimpulla ilman em. ominaisuutta, koska se on edelleen vain kimppu ominaisuuksia. Ristiriitaa ei tässä kuitenkaan vielä ilmene. Joten jos käsitämme ominaisuudet aristoteelisina universaaleina,

yhteenkuuluvuus voisi hyvinkin toimia yliajallisena identifioijana. Saman voimme sanoa myös, jos käsitämme ominaisuudet trooppeina.

Mestariominaisuus -argumentti

Robinson (2014, 3.2.1.) tukee ajatusta niin sanotuista mestariominaisuuksista (*master properties*). Mestariominaisuus-teoriassa on kyse siitä, että ns. mestariominaisuus ilmentäisi muut ominaisuudet. Erona yhteenkuuluvuuteen on se, että mestariominaisuus on ominaisuus. Silloin tietäisimme sen, millainen ominaisuuksien kantaja on. Samoin mestariominaisuus poikkeaa entiteettinä vähemmän muista objektin osista, siinä missä yhteenkuuluvuus on täysin erityyppinen entiteetti. Mestariominaisuus myötäilisi siis kimpputeoriaa paremmin, kuin yhteenkuuluvuus. Mikäli käsitämme ominaisuudet aristoteelisinä universaaleina, olisi meidän mahdollista ajatella mestariominaisuuden olemassa olevaksi. Sama analogia pätee myös trooppien kanssa.

Yhteenveto

Tässä luvussa on todettu, ettei jyrkän linjan kimpputeoria toimi. Se on ristiriitainen, sillä ilman muita entiteettejä, joukko ominaisuuksia ei voisi muuttua. Yksi ratkaisu tätä ongelmaa vastaan olisi olettaa, että objektissa on aina olemassa kaikkina ajanhetkinä vallitsevat ominaisuudet. Se loisi kuitenkin äärettömän määrän entiteettejä, enkä näin ollen aio jatkokäsitellä tuota vaihtoehtoa. Toimivia ratkaisuja kuitenkin on. Mestariominaisuus, ja yhteenkuuluvuus voisivat olla ominaisuuksien kantajia. Molemmat tuovat teoriaan ylimääräisen entiteetin, ja ovat sikäli yhtä selitysvoimaisia.

Taulukko 2. Ominaisuuden muuttaminen muuttaa yksilön –ongelmaan liittyvät argumentit, jos ominaisuudet nähdään aristoteelisina universaaleina.

Argumentti	Miten vaikuttaa	Pätevä/ei pätevä
<i>Muutos on ominaisuuksien vaihtumista</i>	<i>Selittäisi koko ongelman pois</i>	<i>Ei pätevä</i>
<i>Olemuksellisten ja aksidentaalisten ominaisuuksien erottelu</i>	<i>Selittäisi koko ongelman pois</i>	<i>Ei pätevä</i>
<i>Kaikki ominaisuudet yhtä tärkeitä</i>	<i>Palauttaa ongelman</i>	<i>Pätevä</i>
<i>Mestariominaisuus</i>	<i>Ratkaisisi ongelman luomalla yhden ylimääräisen entiteetin</i>	<i>Pätevä</i>
<i>Eri ominaisuudet ovat yhtä aikaa olemassa</i>	<i>Ratkaisisi ongelman luomalla äärettömän määrän entiteettejä</i>	<i>Ei pätevä</i>
<i>Yhteenkuuluvuus</i>	<i>Ratkaisisi ongelman luomalla yhden ylimääräisen entiteettityypin</i>	<i>Pätevä</i>

Taulukko 3. Ominaisuuden muuttaminen muuttaa yksilön –ongelmaan liittyvät argumentit, jos ominaisuudet nähdään trooppeina.

Argumentti	Miten vaikuttaa	Pätevä/ei pätevä
<i>Muutos on ominaisuuksien vaihtumista</i>	<i>Selittäisi koko ongelman pois</i>	<i>Ei pätevä</i>
<i>Olemuksellisten ja aksidentaalisten ominaisuuksien erottelu</i>	<i>Selittäisi koko ongelman pois</i>	<i>Ei pätevä</i>
<i>Kaikki ominaisuudet yhtä tärkeitä</i>	<i>Palauttaa ongelman</i>	<i>Pätevä</i>
<i>Mestariominaisuus</i>	<i>Ratkaisisi ongelman luomalla yhden ylimääräisen entiteetin</i>	<i>Pätevä</i>
<i>Eri ominaisuudet ovat yhtä aikaa olemassa</i>	<i>Ratkaisisi ongelman luomalla äärettömän määrän entiteettejä</i>	<i>Pätevä</i>
<i>Yhteenkuuluvuus</i>	<i>Ratkaisisi ongelman luomalla yhden ylimääräisen entiteetin</i>	<i>Pätevä</i>

2.2. Identtiset ominaisuuskimput

Ongelman selitys

Kun meillä on kaksi samanlaista koivunlehteä, joiden oletetaan koostuvan vain ominaisuuksistaan, miksi ne ovat eri ominaisuusjoukot? Trooppiteoreetikolle tämä ei olisi ongelma, sillä troopit ovat lähtökohtaisesti yksilöitä. Siten joukko trooppeja on yksilö joka

tapauksessa. Realistikimpputeoreetikolle tämä on siis isompi ongelma, ja nyt käsittelemmekin aihetta heidän näkökulmastaan. (Rea, 2014, 124–132 sekä Robinson, 2014, 3.2.1.)

Yhteenkuuluvuus toimittaa substraatin virkaa -argumentti

Garret (2006, 43, ks. myös Benovsky, 2008, 177) kertoo Russellin – joka on siis realistikimpputeoreetikko – selittävän asiaa *compresence* käsitteellä, joka tässä tekstissä on suomennettu *yhteenkuuluvuus* sanalla. Garretin ajatus on siis se, että yhteenkuuluvuus sitoo useat ominaisuusilmentymät yhdeksi objektiksi, ja erottelee samanlaiset ominaisuusilmentymäjoukot toisistaan. Garret itse kuitenkin epäilee miten se voisi tapahtua? Huomauttaisin objektien syntymisen olevan eri asia kuin se, miten ne ovat.

Jos käsitämme ominaisuudet aristoteelisina universaaleina, on täysin mahdollista ajatella yhteenkuuluvuuden yksilöivän joukon tällaisia ilmentymiä. Aristoteelisten universaaliominaisuuksien ilmentymät ovat itse partikulaareja, aikatilallisia ja konkreettisia³. Troopit ovat yksilöitä, joten niitä ei tarvitse erikseen yksilöidä.

Benovsky (2008, 184–185) toteaa, että sekä yhteenkuuluvuus että substraatti ovat samassa metafysisessä asemassa objektin rakenteessa. Näin ollen kimpputeorian tulisi selvittää tästä ongelmasta siinä missä substraattiteoriankin. Hänen mukaansa molemmat entiteetit ovat *selittämättömiä* yksilöijä ja identifioijia. (Benovsky, 2008, 184–185). Arvioisin, että mikäli puhumme pelkästä yksilöimisestä, *selittämätön* yhteenkuuluvuus voisi pelastaa ainakin aristoteelisen universaaliteorian. Samalla ongelmaksi nousee kuitenkin se, että *selittämätön* yhteenkuuluvuus rikkoo riittävän syyn prinssiippiä. Yhteenkuuluvuudesta emme voisi siis tietää muuta kuin sen, että se yksilöi joukon ilmentymiä universaaliominaisuuksista.

Yhteenkuuluvuus on sama kaikilla eikä siten yksilö –vasta-argumentti

Benovsky (2008, 186) käsittelee itse mahdollista vasta-argumenttia: yksilöivä yhteenkuuluvuus on sama kaikilla objekteilla, joten se ei voisi yksilöidä. Kuten Benovsky itse toteaa, tämä yhteenkuuluvuus voidaan nähdä universaalina. Silloin yhteenkuuluvuus voisi sijaita useassa paikassa yhtäaikaaisesti. (Benovsky, 2008, 186). Huomauttaisin kuitenkin, että eikö silloin yhteenkuuluvuus ole universaali ominaisuus? Jos niin on, silloin

³ Väite aristoteelisten universaaliominaisuuksien ilmentymien konkreettisuudesta on kiistanalainen, mutta sitä on käytetty tässä työssä luomaan selkeämpää eroa platonististen universaaliominaisuuksien ilmentymiin.

tämä ominaisuus on vain yksi osa joukossa ominaisuuksia, eikä siten ratkaise ongelmaa. Yhteenkuuluvuus voitaisiin toki nähdä trooppina. Silloin se varmasti yksilöisi, mutta silloin ei olisi mitään järkeä nähdä muita ominaisuuksia universaaleina. Ellei sitten halua pitää kiinni ominaisuuksien universaaliudesta ja tällöin vain antaisi tämän yhden myönnytyksen. Toiseksi voisimme kysyä, että miksi yhteenkuuluvuus olisi sama kaikilla objekteilla?

Avaruudellinen piste yksilöi -argumentti

Robinson (2014, 3.2.1.) esittää kimpputeorialle ratkaisuksi avaruudellisen pisteen nimeämistä joukon yksilöijäksi. Silloin avaruudellinen piste nähdään yhtenä ominaisuutena, mikä jokaisella kimpulla on aina eri. (Robinson, 2014, 3.2.1). Nähdäkseni tämä voisi olla toimiva periaate, sillä se todella tekisi jokaisesta kimpusta erilaisen. Van Cleve (1985, 591) huomauttaa kuitenkin, että koska kaikki ominaisuudet ovat kimpulle yhtä tärkeitä, mitään niistä ei voitaisi muuttaa. Näin ollen myöskään avaruudellista pistettä ei voitaisi muuttaa, ja siten objekti ei voisi liikkua (Van Cleve, 1985, 591). Huomauttaisin, että voisimme väittää, etteivät kaikki ominaisuudet ole kimpulle yhtä tärkeitä. Kuitenkin jos avaruudellista pistettä halutaan käyttää kimpun yksilöijänä, se on silloin jopa muita ominaisuuksia tärkeämpi. Näin ollen avaruudellinen piste ei ole ratkaisu asiaan.

Mestariominaisuus -argumentti

Robinson (2014, 3.2.1.) esittää toisenkin ratkaisuehdotuksen. Hänen mukaansa kimpun voisi yksilöidä mestariominaisuus. Kysyisin miksi mestariominaisuus – sikäli kuin se on universaali – muuttaisi tilannetta ongelman suhteen? Silloinhan kyse on edelleen joukosta universaalien ilmentymiä. Jos se on trooppi, se toimii, mutta silloin universaalit yleensä olisivat turhia. Jos se otetaan *selittämättömänä*, se rikkoo riittävän syyn periaatetta.

Yhteenveto

Jos käsitämme ominaisuudet aristoteelisina universaaleina, kimpputeoria on vaikeuksissa. Se olisi mahdollista edelleen pelastaa *selittämättömillä* entiteeteillä, kuten yhteenkuuluvuudella tai mestariominaisuudella. *Selittämättömänä* ottamista ei yleensä suositella muutoin kuin jos on välttämätöntä. Tässä tapauksessa se on välttämätöntä. Trooppien tämä ongelma ei ollut laisinkaan ongelma. Troopit ovat yksilöitä, joten koko joukko trooppeja on silloin yksilöllinen. Trooppiversio kimpputeoriasta ei siis tarvitsisi yhteenkuuluvuutta tai mestariominaisuuksia tämän ongelman takia.

Taulukko 4. Identtiset ominaisuuskimput –ongelmaan liittyvät argumentit, jos ominaisuudet nähdään aristoteelisina universaaleina.

Argumentti	Miten vaikuttaa	Pätevä/ei pätevä
<i>Yhteenkuuluvuus</i>	<i>Ratkaisee ongelman luomalla ylimääräisen entiteetin, ja jättämällä sen selittämättömäksi</i>	<i>Pätevä</i>
<i>Yhteenkuuluvuus on universaali</i>	<i>Palauttaisi ristiriidan</i>	<i>Ei pätevä</i>
<i>Yhteenkuuluvuus ei ole välttämättä universaali</i>	<i>Kumoo ristiriidan</i>	<i>Pätevä</i>
<i>Avaruudellinen piste säilyttää yksilön</i>	<i>Selittäisi koko ongelman pois</i>	<i>Ei pätevä</i>
<i>Silloin objekti ei voisi liikkua</i>	<i>Palauttaa ongelman</i>	<i>Pätevä</i>
<i>Mestariominaisuus</i>	<i>Ratkaisee ongelman luomalla ylimääräisen entiteetin, ja jättämällä sen selittämättömäksi</i>	<i>Pätevä</i>

2.3. Ominaisuuskimpuksen konkreettisuus

Ongelman selitys

Kimpputeorian mukaan koivunlehti koostuu ominaisuuksista. Ominaisuudet kuitenkin määritellään useimmiten abstrakteiksi, ja käsitellyistä ominaisuusteorioista platonistinen universaali ja trooppiteoria näkevät ne nimenomaan abstrakteina. Mistä sitten tulee koivunlehden konkreettisuus?

Rea (2014, 124–132) antaa esimerkin: jos ajattelemme esimerkiksi makua (maulla ei tässä tapauksessa tarkoiteta jotakin tiettyä makua jonka joku toinen ihminen voisi kokea eri makuna – tai pikemmin käyttäisi siitä eri sanaa – vaan makua ihan puhtaasti ominaisuutena ”maistua joltakin”), sen täytyy olla jollakin tasolla konkreettinen. Osa kahvin mausta kahvikupissa seisovassa kahvissa voi siirtyä juojan suuhun, kun tämä juo kahvia. Maku voi siis siirtyä paikasta toiseen, joten sen täytyy olla jollakin tavalla konkreettinen. Millä tavalla silloin joukosta ominaisuuksia tulee konkreettinen objekti? Joku kimpputeoreetikko voisi sanoa, etteivät ominaisuusjoukot konkretisoidu. Kaikki objektit olisivat todellisuudessa abstrakteja. Entä jos kimpputeoreetikko ei halua sanoa tätä? (Rea, 2014, 124–132).

Konkreettisuus on oma ominaisuutensa -argumentti

Rea (2014, 124–132) esittää ratkaisuksi ongelmaan, että konkreettisuus voisi olla oma ominaisuutensa ominaisuusjoukossa. Silloin kun ominaisuusjoukossa on mukana myös ominaisuus ”konkreettinen”, täytyy koko objektin olla konkreettinen. Rean itsensä mukaan ongelmaksi tulee kuitenkin se, että ominaisuuksilla täytyisi olla ominaisuus toteuttaa itsensä. Tämä johtaisi kahteen asiaan: ensiksikin se johtaisi entiteettien määrän rajattomaan kasvuun, kun itse kullakin ominaisuudella pitäisi olla itsensä toteuttamisen ominaisuus, ja se sama ominaisuus pitäisi olla myös tällä itsenä toteuttamisen ominaisuudella, jne. Toiseksi se Rean mukaan johtaa siihen, että silloin monet abstraktit ominaisuudet voisivat toteuttaa itsensä. Näin ollen esimerkiksi abstrakti ominaisuus ”ihmisyys” voisi itsensä toteuttaessaan luoda abstraktin ihmisen. Itse en kuitenkaan ole ihan samaa mieltä siitä, että abstrakti ominaisuus itsensä toteuttaessaan loisi abstraktin olion, koska ominaisuudella olemukseen liittyä muutakin kuin olla itsessään abstrakti. (Rea, 2014, 124–132)

Käsittelen tätä argumenttiverkkoa monesta eri näkökulmasta. Voisiko konkreettisuus olla oma ominaisuutensa joukossa? Miksi ei? Riippumatta siitä, miten käsitämme ominaisuudet, tämä ajatus on täysin mahdollinen.

Jos ominaisuus ”konkreettisuus” tekee joukosta konkreettisen, tarkoittaako se sitä, että tämä kyseinen ominaisuus kykenee toteuttamaan itsensä? Mikäli kyse on troopeista, se tarkoittaa juuri sitä. Molemmat ominaisuustyypit ovat abstrakteja, ja siten konkretisoituakseen niiden on pakko kyetä toteuttamaan itsensä. Sen sijaan aristoteelisen universaalin ilmentymät ovat itse konkreettisia, joten nämä ovat jo ikään kuin toteutuneet.

Mikäli ominaisuus ”konkreettisuus” kykenee toteuttamaan itsensä, tarkoittaako se sitä että muutkin ominaisuudet kykenisivät itsensä toteuttamiseen? Reaan itseensä viitaten, meillä ei olisi mitään syytä rajata itsenä toteuttamisen mahdollisuutta muilta ominaisuuksilta kuin konkreettisuudelta. Loppujen lopuksi kaikkien ominaisuuksien on toteuduttava, jotta ne toteutuisivat. Johtaako ominaisuuksien itsetoteutuvaisuus siihen, että ominaisuuksilla pitää olla itsensä toteuttamisen ominaisuus, ja tällä itsensä toteuttamisen ominaisuudella oma itsensä toteuttamisen ominaisuus, *as infinitum*? Periaatteessa kimpluteoreetikon on välttämätöntä myöntää tämä, mikäli hän ei halua rikkoa riittävän syyn periaatetta.

Johtaako abstraktien ominaisuuksien itsensä toteutuminen abstrakteihin olioihin? Tähän on kaksikin ratkaisuvaihtoehtoa. Kimpputeoreetikko voisi aivan hyvin kieltää tällaisen tapahtumisen, sillä se tuntuu luonteelta ratkaisulta. Toisaalta esimerkiksi juuri ominaisuus ”ihmisyys” on kyllä abstrakti, mutta toteutuessaan sen luonteeseen kuulune se, että se on osa jotakin konkreettista objektia. Näin ollen ”ihmisyys” toteutuessaan ei luo abstraktia ihmistä. Jos kyse on ominaisuudesta ”olla ihminen”, tähän ominaisuuteen kuuluu myös konkreettisuus.

Ominaisuus on konkreettinen -argumentti

Jos palaamme vielä ongelman esittelyyn, kannattaa kiinnittää huomiota oletukseen ominaisuuden konkreettisuudesta. Tämä on itsessään suora vastalause platonistisia universaaleja sekä trooppeja vastaan, sillä nämä ovat abstrakteja. Kyseessä ei siis ole niinkään kimpputeoriaa vastaan esitettävä argumentti. Se antaa silti aiheen seuraavalle kysymykselle: mistä tulee platonististen universaalien ja trooppien konkreettisuus? Se voisi kenties tulla ominaisuuksien sisäisestä ominaisuudesta konkretisoitua. Helpompaa lienee sanoa, että olipa meidän substanssiteoria mikä hyvänsä, koko objekti konkretisoituu ominaisuuden ”konkreettisuus” avulla. Muut ominaisuudet voivat jäädä abstrakteiksi. Tällä tarkoitetaan sitä, että jos objektilla on ominaisuus ”olla konkreettinen”, objektikin on konkreettinen. Pitää muistaa myös kahviesimerkistä se, että siinä kahvi voidaan nähdä yhtenä objektina, joka on konkreettisuus-ominaisuudella konkretisoitunut. Kahvin maku voi olla silloin abstrakti ominaisuus, jota siirtyy juojan suuhun, kun osa kahvi-objektista suuhun kaadetaan.

Yhteenveto

Kaiken kaikkiaan tämä ongelma kimpun konkretisoitumisesta on melko pieni, ja helposti ratkaistava. Jos sen kuitenkin haluaa ottaa huomioon, on todettava, että aristoteelinen universaaliteoria toimii tämän ongelman suhteen parhaiten, sillä sen ilmentymät ovat jo itsessään konkreettisia. Sekä troopit että platonistiset universaalit ovat abstrakteja, joten ne joutuvat turvautumaan ominaisuuden ”konkreettisuus” itsensä toteutumiseen. Tämä ratkaisu ei kuitenkaan ole erityisen huono. Voi myös olla, että objektin konkretisoituminen vaatii vain konkreettisuus-ominaisuuden toteutumisen.

Taulukko 5. Ominaisuuskimppun konkreettisuus –ongelmaan liittyvät argumentit, jos ominaisuudet nähdään aristoteelisina universaaleina.

Argumentti	Miten vaikuttaa	Pätevä/ei pätevä
<i>Konkreettisuus on oma ominaisuutensa</i>	<i>Selittäisi koko ongelman pois</i>	<i>Ei pätevä</i>
<i>Vaatisi itsensä toteuttamisen ominaisuuden</i>	<i>Loisi ylimääräisiä entiteettejä</i>	<i>Ei pätevä</i>
<i>Itsensä toteuttaminen loisi abstrakteja olioita</i>	<i>Loisi ylimääräisiä ja absurdeja entiteettejä</i>	<i>Ei pätevä</i>
<i>Itsensä toteuttaminen vaatii itsensä toteuttamisen, ad infinitum</i>	<i>Luo äärettömän määrän entiteettejä</i>	<i>Pätevä</i>
<i>Ominaisuuden on oltava konkreettinen</i>	<i>RSP</i>	<i>Pätevä</i>
<i>(Aristoteelinen ominaisuus on konkreettinen)</i>	<i>Kiistää ongelmallisuudet</i>	<i>Pätevä</i>

Taulukko 6. Ominaisuuskimppun konkreettisuus –ongelmaan liittyvät argumentit, jos ominaisuudet nähdään trooppeina.

Argumentti	Miten vaikuttaa	Pätevä/ei pätevä
<i>Konkreettisuus on oma ominaisuutensa</i>	<i>Selittäisi koko ongelman pois</i>	<i>Ei pätevä</i>
<i>Vaatisi itsensä toteuttamisen ominaisuuden</i>	<i>Luo ylimääräisiä entiteettejä</i>	<i>Pätevä</i>
<i>Itsensä toteuttaminen loisi abstrakteja olioita</i>	<i>Loisi ylimääräisiä ja absurdeja entiteettejä</i>	<i>Ei pätevä</i>
<i>Itsensä toteuttaminen vaatii itsensä toteuttamisen, ad infinitum</i>	<i>Luo äärettömän määrän entiteettejä</i>	<i>Pätevä</i>
<i>Ominaisuuden on oltava konkreettinen</i>	<i>RSP</i>	<i>Pätevä</i>
<i>Muut ominaisuudet voivat jäädä abstrakteiksi</i>	<i>Kiistää ongelmallisuuden</i>	<i>Pätevä</i>

2.4. Riittävätkö pelkät ominaisuudet

Ongelman esitys

Tämän luvun käsittelemä ongelma tulee parhaiten esille, kun nostamme esiin Louxin (2006, 87) argumentin. Sen mukaan jos on olemassa vihreä lehti, pitäisi silloin vihreyden ja lehden olla kaksi eri asiaa. Kimpputeoriassa taas objekti koostuu pelkistä ominaisuuksista. Onkin siis syytä miettiä, riittäisivätkö pelkät ominaisuudet objektille, jotta se voidaan todeta olemassaolevaksi. (Loux, 2006, 87, *esimerkkiä muutettu*). Toki voimme jo tässä vaiheessa huomauttaa Louxin argumenttiin, että eivätkö ominaisuudet ”vihreys” ja ”lehtiyys” olisi kaksi

eri asiaa? Ehkä niin, mutta lehdellä Loux tarkoittaa sitä koko objektia, jonka vihreys on tai joka ilmentää vihreyttä.⁴ Näin ollen meidän on tarkasteltava tätäkin argumenttia.

Kimpputeoriassa ei ole mitään mille ominaisuus kuuluu -argumentti

Loux (2006, 94) jatkaa argumenttiaan: kimpputeoreetikolle lause ”lehti on vihreä” ei kerro mitään, sillä kimpputeoriassa ei ole lehteä jolle vihreys kuuluu. Hänen mukaansa tähän olisi mahdollista vastata, että ominaisuuden kantajana voisi toimia jokin pienempi ryhmä ominaisuuksia. Edelleen hänen mukaansa ongelma kuitenkin säilyy, sillä mikä kantaisi tämän pienemmän ryhmän ominaisuuksia? (Loux, 2006, 94). Tähän argumenttiin voidaan yleisesti huomauttaa, että yhteenkuuluvuus on se, joka sitoo ominaisuusjoukon. Siten voimme sanoa että ”vihreys” kuuluu tähän ominaisuusjoukkoon, jota kokonaisuutena sanomme lehdeksi. Edelleen jää silti kysymys, mikä kantaa vihreyttä?

Jos käsitämme ominaisuudet universaaleina, kysymys on erittäin relevantti. Universaali-ilmentymät tuntuvat edellyttävän kantajaa. Vaikka aristoteelisen universaaliominaisuuden ilmentymä ilman kantajaa tuntuu oudolta, se on silti mahdollista. Trooppien kohdalla on helpompi hyväksyä ajatus siitä, että ne eivät tarvitsisi erillistä kantajaa. Ne ovat itsessään partikulaareja, eikä minkään tarvitse ilmentää niitä. Kysymys ei silti ratkea täydellisesti, koska edelleen lehti ja sen vihreys ovat kaksi eri asiaa.

Ominaisuuksien ja niiden kantajan ero ei ole olennainen -argumentti

Toisaalta Loux (2006, 91) itse toteaa, että monille kimpputeoreetikoille erottelu ominaisuuksien ja niiden kantajan välillä ei ole olennainen. Hänen mukaansa kimpputeoreetikoille perustavanlaatuisia entiteettejä ovat ominaisuudet, ja niiden muodostamat kokonaisuudet. Jos näin on, silloin voimme todeta sekä kimpputeoreetikoiden että substraattiteoreetikoiden olevan yhtä mieltä vähintään teoreettisesta erosta ominaisuuksien ja niiden kantajan välillä. Ero kimpputeoreetikon ja substraattiteoreetikon välillä on silloin se, että kimpputeoreetikon mielestä ero ominaisuuksien ja niiden kantajan välillä ei ole olennainen. (Loux, 2006, 91).

Mikäli käsitämme ominaisuudet aristoteelisina universaaleina, voimme kyllä ajatella, ettei ero ominaisuuksien ja niiden välillä ole olennainen. Sen sijaan trooppien kanssa eroa on jopa

⁴ Esimerkki muutettu: alkuperäisessä oli punainen pallo vihreän lehden sijasta

vaikea tehdä, sillä suhde trooppien ja niiden kantajien välillä on vaikeaselkoinen. Se rikkoo siis riittävän syyn periaatetta.

Ominaisuudet ovat vain puhumisen helpottajia -argumentti

Theodore Sider (2006, 5) sen sijaan näkee asian miltei päinvastoin kuin mitä Loux edellä esitti. Siderin mukaan ominaisuudet, relaatiot ja numerot ovat vain asioita, jotka helpottavat asioista puhumista. Niillä ei ole mitään metafyyssistä roolia sen suhteen, miten ei-abstraktit asiat ovat. Sen sijaan substraatilla olisi jokin metafyyssinen rooli. (Sider, 2006, 5). Näin ollen Siderin väite tietyssä mielessä on se, ettei ero ominaisuuksien ja niiden kantajan välillä ole metafyyssisesti merkittävä. Hänen mukaansa kuitenkin ominaisuuksien kantaja on ensisijainen, toisin kuin kimpputeoreetikoilla. Hän vielä lisää päättelyketjuunsa, ettei ominaisuuksilla ole faktantekijän roolia. (Sider, 2006, 5). Huomauttaisin kuitenkin yleisesti, että jos ominaisuudet nähdään vain asioina jotka helpottavat asioista puhumista, Sider viittaa tällä pikemminkin silloin samankaltaisuusnominalismiin. Silloin ominaisuudet eivät olisi oikeita entiteettejä, vaan ominaisuuksien havaitseminen olisi sitä että näemme joitain samankaltaisuuksia eri objektien välillä. Kaiken kaikkiaan kysymys siitä, onko ominaisuuksilla faktantekijän roolia vai tarvitsevatko ne jotakin muuta sitä varten, on enemmän epistemologinen. Lisäksi mikään tässä työssä käsitelty tapa käsittää ominaisuudet, ei muuta argumentin luonnetta.

Yhteenkuuluvuus -argumentti

Benovskyn (2008, 177–178) mukaan yhteenkuuluvuus ei voi olla ominaisuus muiden joukossa. Jos se olisi, tämä yhteenkuuluvuus tarvitsisi oman relaation suhteessa muuhun objektiin, ja tämä relatio taas oman relaationsa. (Benovsky, 2008, 177–178). Siitä seuraisi ääretön regressio. Tästä syystä yhteenkuuluvuuden tulee olla jotakin muuta kuin ominaisuus. Tämä luonnollisesti johtaa siihen, etteivät pelkät ominaisuudet riittäisi joukolle. Sillä tulisi olla myös jotain muuta. Benovskyn (2008, 177–178) itsensä mukaan yhteenkuuluvuuden tulee olla *selittämätön*, koska vain se voisi selittää sen eron ominaisuuksiin. Samalla se kuitenkin rikkoo RSP:tä.

Yhteenveto

Yleisesti voidaan siis todeta, etteivät pelkät ominaisuudet riitä objektin olemassaololle. Kuitenkin kimpputeoria voidaan pelastaa esittämällä yhteenkuuluvuuden olevan se, jota tarvitsemme ominaisuuksien lisäksi. Sen sijaan jos näemme ominaisuudet trooppeina, meillä

ei ole mitään vaikeuksia hyväksyä yhteenkuuluvuutta ainoaksi entiteetiksi objektissa, joka ei ole ominaisuus, kuten olen aiemmin esittänyt.

Taulukko 7. Pelkät ominaisuudet eivät riitä –ongelmaan liittyvät argumentit, jos ominaisuudet nähdään aristoteelisina universaaleina.

Argumentti	Miten vaikuttaa	Pätevä/ei pätevä
<i>Ei ole mitään mille ominaisuus kuuluu</i>	<i>RSP</i>	<i>Pätevä</i>
<i>Ominaisuus kuuluu yhteenkuuluvuuden luomalle joukolle ominaisuuksia</i>	<i>Selittäisi ongelman luomalla ylimääräisen entiteetin</i>	<i>Ei pätevä</i>
<i>Ominaisuuden ja sen kantajan ero ei ole olennainen</i>	<i>Selittäisi ongelman pois</i>	<i>Ei pätevä</i>
<i>Yhteenkuuluvuus tai mestariominaisuus</i>	<i>Selittäisi ongelman luomalla ylimääräisen entiteetin</i>	<i>Pätevä</i>

Taulukko 8. Pelkät ominaisuudet eivät riitä –ongelmaan liittyvät argumentit, jos ominaisuudet nähdään trooppeina.

Argumentti	Miten vaikuttaa	Pätevä/ei pätevä
<i>Ei ole mitään mille ominaisuus kuuluu</i>	<i>RSP</i>	<i>Pätevä</i>
<i>Ominaisuus kuuluu yhteenkuuluvuuden luomalle joukolle ominaisuuksia</i>	<i>Selittäisi ongelman luomalla ylimääräisen entiteetin</i>	<i>Ei pätevä</i>
<i>Ominaisuuden ja sen kantajan ero ei ole olennainen</i>	<i>Selittäisi ongelman pois</i>	<i>Ei pätevä</i>
<i>Yhteenkuuluvuus tai mestariominaisuus</i>	<i>Selittää ongelman luomalla ylimääräisen entiteetin</i>	<i>Pätevä</i>

2.5. Yhteenveto

Kimpputeoria kohtaa muutamia ongelmia. Niistä aika moni kulminoituu siihen, että kimpputeorian ideaaliversiossa objekti koostuu pelkistä ominaisuuksista. Substraattiteorian substraatti on usein hyvä vastaus tästä seikasta johtuviin ongelmiin. Jos kimpputeoreetikko haluaa kuitenkin pysytellä kimpputeoreetikkona, se voi joko ajatella ominaisuuksien samassa paikassa ja ajassa yhtenä objektina ilmentymisen olevan *selittämätöntä*. Se rikkoisi riittävän synnyn periaatetta. Se ei kertoisi objektin todellisesta luonteesta paljoakaan, mistä kimpputeoria toisaalta pyrkii myös poiskin. Toisaalta kimpputeoreetikot ovat kehittäneet kaksi muuta tapaa ratkaista nämä ongelmat. Ensimmäinen vaihtoehto olisi niin sanottu

”yhteenkuuluvuus”, joka toimii monessa suhteessa substraatin tavoin. Vaikuttaa kuitenkin siltä, että yhteenkuuluvuuskin pitäisi nähdä *selittämättömänä*, eikä se näin ollen ole yhtään selitysvoimaisempi kuin substraattikaan. Parempi vaihtoehto olisi mestariominaisuus. Sen ainoa heikkous on mestariominaisuuden ja muiden ominaisuuksien välisen relaation *selittämättömyys*.

Jos käsitämme ominaisuudet aristoteelisina universaaleina, kimpputeoria voisi olla hyvä kokonaisuus. Kuten todettu, ainoa heikkous olisi mestariominaisuuden ja muiden ominaisuuksien relaatio. Kuitenkin juuri aristoteelisten universaalien kanssa tulee vastaan eräs hämmäntävä seikka. Aiemmin esitin, että mestariominaisuuden tulisi olla trooppi. Vaikka tämä ei luo varsinaista ristiriitaa aristoteelisten universaalien kanssa, olisi tällöin troopit loogisempi valinta ominaisuuskäsitykseksi.

Taulukko 9. Entiteettityyppien määrällä tarkoitetaan, että kuinka monta erityyppistä entiteettiä teoriassa on. Tähdet huomioivat myös tyyppien eron (yksi tähti tarkoittaa pienempää eroa kuin kaksi tai kolme tähteä). Ominaisuuksien kantajan luonteella tarkoitetaan sitä, tiedämmekö millainen kantaja on. Relatiot viittaavat ominaisuuksien ja sen kantajien luonteen tunnettavuuteen. Viiva tarkoittaa, ettei teorialla kärsi tästä ongelmasta. RSP tarkoittaa, että teoria rikkoo riittävän syyn prinssiippiä

Ongelma-kohta	Entiteettityyppien määrä	Ominaisuuksien kantajan luonne	Relatiot	Identtiset kimput	Ominaisuuksien muutos
Mestariom. Aristot.	2**	-	RSP	-	-
Mestariom. Troopit	2*	-	RSP	-	-
Yhteenk. Aristot.	2***	RSP	RSP	RSP	-
Yhteenk. Troopit	2***	RSP	RSP	-	-

3. SUBSTRAATTITEORIA

Tässä luvussa pureudun tarkemmin substraattiteoriaa kohtaan esitettyyn kritiikkiin, ja katson kuinka eri tavat käsittää ominaisuudet vastaavat kuhunkin kritiikkiin. Substraattiteorian sisällä on kaksi selkeää positiota: realistinen substraattiteoria ja trooppinominalistinen substraattiteoria. Realistisesta substraattiteoriasta on myös havaittavissa kahta versiota, riippuen siitä nähdäänkö ominaisuudet platonistisina vai aristoteelisina universaaleina.

3.1. Substraatin ja muun objektin eron käsitteellisyys

Ongelman esitys

Aiemmin olen todennut, että substraattiteorian mukaan koivunlehdellä on omat lehtimäiset ominaisuutensa. Sen lisäksi on substraatti, jossa kyseiset ominaisuudet ilmentyvät tai ovat siihen kiinnittyneinä. Kuitenkaan arkiajattelu ei oikein näe tarvetta substraatille. Jos kuka tahansa katsoo koivunlehteä, hän tuskin näkee tässä substraattia. Hän näkee ainoastaan sen ominaisuudet, jotka tekevät lehdestä havaittavan. Onko siis substraatilla ja lehden muilla osilla mitään todellista eroa, vai onko se vain käsitteellinen?

Kuten aiemmin (luku 1.3.1.) todettu, suurin osa sekä substraatti- että kimpputeoreetikoista hyväksyy ajatuksen, että substraatilla ja muulla objektilla voidaan nähdä olevan vähintään käsitteellinen ero. Eri asia on se, että onko ero myös todellinen. (Robinson, 2014, 3.2.2.). Jotkin kimpputeoreetikot ovat sitä mieltä, että ei ole lainkaan kiinnostavaa, onko näiden välillä mitään eroa (Loux, 2006, 91).

Objekti on eri asia kuin sen ominaisuudet -argumentti

Loux (2006, 87) esittää yksinkertaisesti, että lehden ja vihreyden pitää olla kaksi eri asiaa. Vihreyden ja sen mikä vihreyttä kantaa, tulisi olla myös todellisuudessa eri asioita. Loux ei kerro suoraan sitä, mikä kantaisi vihreyttä. Hänen mukaan tarvitsisimme vain jonkin ”hienojakoisemman olion” kantamaan sitä. Hän antaa myös ymmärtää, että kyseinen olio edustaisi vihreän lehden yksilöllisyyttä. Väitän, että argumentti on sinällään pätevä, mutta aivan yhtä hyvin se pätesi myös kimpputeoriaan, kuten aiemmin osoitin (katso 2.5). Louxin tarkoittama hienojakoinen olio voisi siis olla substraatti. Tällöin kuitenkin herää kysymys,

että onko vihreän lehden ”lehti” itse substraatti, vai kantaako substraatti sekä vihreyden, että lehtiyden. (Esimerkkiä muutettu⁵)

Käsitelty argumentti on pätevä, mikäli käsitämme ominaisuudet universaaleina. Silloin oikeastaan lehden ja vihreyden on pakko olla kaksi eri asiaa. Molemmat tavat – sekä platonistinen että aristoteelinen tapa – käsittää ominaisuudet universaaleina, edellyttävät että on jokin erillinen entiteetti joka ilmentää ominaisuutta tai missä ominaisuus ilmentyy. Troopit sen sijaan eivät edellytä erillistä entiteettiä ominaisuuksia kantamaan, mutta eivät myöskään estä sellaisen olemassaoloa. Kuitenkin substraatti toisi tällöin trooppiteoreetikolle turhan elementin mukaan (vrt. Okkamin Partaveitsi).

Substraatin ja ominaisuuksien ero on selittämätön -argumentti

Benovsky (2008, 177) puolestaan esittää substraatin ja ominaisuuksien eroavan toisistaan jollakin *selittäättömällä* tavalla. Mielestäni tämä olisi argumenttina heikko, koska se rikkoisi riittävän syyn prinssiippiä. Toisaalta pitää huomata, että substraatin tapauksessa kyse on postuloidusta entiteetistä. Silloin sen oletaminen ei ole täysin perusteetonta, vaikka suoria empiirisiä havaintoja substraatista ei olekaan.

Benovskyn argumentin suhteen voimme todeta, ettei se oikein käy yhteen platonististen universaalien kanssa. Syy tähän on se, että platonistiset universaalit ovat lähtökohtaisesti niiden kantajista erillisiä. Kantajat ovat aikatilallisia, mutta universaalit itse sen sijaan ovat aikatilan ulkopuolella. Benovskyn väite substraatin ja ominaisuuden eron *selittämättömänä ottamisesta* käy siis liian maltilliseksi, mikäli ominaisuudet käsitetään platonistisina universaaleina. Jos ominaisuus olisi aristoteelinen universaali, eron *selittämättömyys* voisi olla hyväksyttävää. Ero ilmentymistään koostuvan universaalin, ja sitä ilmentävien olioiden välillä ei ole täysin selvä. Ero voidaan siis nähdä *selittämättömänä*. Jos ominaisuudet ovat trooppeja, ero troopin ja substraatin välillä on kenties syytäkin nähdä *selittämättömänä*. Muuten eroa voi olla vaikea selittää.

Substraatti ei olekaan täysin erillinen muusta objektista -argumentti

Sider (2006) käsittelee luvun aihetta hieman laajemminkin. Huomautan kuitenkin, että hänen esioletuksensa kyseisessä artikkelissa on realismi, joten suurempi kysymys lienee miten

⁵ Alkuperäisessä esimerkissä oli punainen pallo, vihreän lehden sijasta

hänen argumentit suhtautuvat trooppeihin. Siderin (2006, 1) mukaan jos substraatti on enemmän kuin käsitteellisesti erillinen sen ilmentämistä universaaleista, niin näiden välinen yhteys muodostuisi vain niiden ilmentämissuhteestaan. Tällöin itse substraatti jäisi *selittämättömäksi*, koska siinä ei olisi ominaisuuksia. Mitä Sider yrittää sanoa, on että substraatti ei voi olla täysin erillinen sen ominaisuuksista joita se kantaa. Yleisesti argumentista voidaan todeta, että se tiivistää eri tavalla saman asian, kuin mitä itse kommentoin Benovskyn argumenttiin edellisen väliotsikon alla: substraatin ja sen ominaisuuksien välisen suhteen jättäminen *selittämättömäksi* ei varsinaisesti kumoa teoriaa, mutta tekee yhdestä sen osasesta heikomman.

Kuten edellä todettu, platonististen universaalien on pakko olla substraatista erillinen entiteetti. Joten jos hyväksymme Siderin näkemyksen, emme voisi hyväksyä platonistista universaalia ominaisuuskäsitykseksemme. Silloin rikottaisiin ristiriidattomuuden lakia. Sen sijaan aristoteelisten universaalien kanssa tämä ajatus käy yhteen. Aristoteelinen ominaisuus koostuu sen ilmentymistään, olettaa vahvan yhteyden substraattiin, koska tuo ilmentymä on osa myös objektia itseään. Toisaalta kuten edellä todettu, tämä ilmentämissuhde voidaan myös nähdä *selittämättömänä*, jolloin se rikkoo riittävän syyn periaattia. Entä jos substraatti olisi erillinen troopista? Silloin substraatti jäisi *selittämättömäksi*, koska trooppi on yksilökohtainen joka tapauksessa. Siten substraatilla ei olisi mitään ominaisuuksia. Tällöinkin rikomme riittävän syyn periaattia.

Mitään ilmentämättömät/ominaisuudettomat substraatit -argumentti

Sider (2006, 7) jatkaa esittämällä, että jos substraatti olisi ominaisuuksistaan täysin erillinen entiteetti, niin silloin voisi olla olemassa substraatteja jotka eivät ilmennä yhtään mitään. Se olisi hänen mukaan absurdia. Mielestäni väite siitä, että voisi olla substraatteja jotka eivät ilmennä mitään, kuulostaa mahdolliselta. Mutta kuten Sider itse toteaa, tämä ei välttämättä ole ongelma. Toinen vastaus hänen mukaansa voisi olla se, ettei tällainen tilanne ole yksinkertaisesti mahdollista. Voisimme myös kyseenalaistaa sen, että miksi niin olisi että olisi mitään ilmentämätön substraatti. Hän tuomitsee itse nämä vastaukset ongelman välttelyksi, jonka tarkoituksena on vain pelastaa teoria.

Jos käsitämme ominaisuudet platonistisina universaaleina, olisi substraatti tällöin ominaisuudeton itsessään. Tämä johtuu siitä, että silloin substraatin ulkopuolella oleva ominaisuus olisi toimijana. Näin ollen substraatti omaisi ominaisuudet vain periaatteessa

eroteltavissa olevina ilmentyminä. Silloin tämä Siderin argumentti ei toimisi. Trooppien kanssa argumentti toimii sinällään. Kuitenkin se aiheuttaisi sen, että substraatti jäisi *selittämättömäksi* rikkoen riittävän syyn prinssiippiä. Aristoteeliset universaalit ovat jälleen välimuoto näistä kahdesta. Me voimme käsittää ne – kuten vaikkapa ominaisuuden olla ilman ominaisuuksia – erottamattomina substraateista tai olla käsittämättä.

Yhteenveto

Yhteenvetona substraatin ja ominaisuuksien eron käsitteellisyydestä voidaan todeta seuraavaa: jos näemme ominaisuudet platonistisina universaaleina, ero substraatin ja ominaisuuksien välillä on välttämättä todellinen. Jos näemme ominaisuudet trooppeina, niin substraatin ja sen trooppien ero on vain käsitteellinen. Siten substraatti saattaa tulla helpommin lähestyttäväksi.

Jos näemme ominaisuudet aristoteelisinä universaaleina, ero substraatin ja sen ominaisuuksien välillä saattaa olla todellinen. Silloin substraatin olemus jäisi epäselväksi. Ero saattaa olla myös vain käsitteellinen, jolloin substraatti on tiiviimmässä yhteydessä sen ominaisuuksiin ja siten kenties helpommin lähestyttävä. Vaikuttaa siis siltä, että aristoteelisen universaalien kannattajan täytyy jättää *selittämättömäksi* joko substraatti, tai sitten substraatin ja muun objektin ero. Substraatin ja muun objektin välille on kuitenkin hyvä tehdä selvä ero. Tätä puoltaa myös se, että substraatti on postulaatti, joka siten *selittämättömäksi* jäädessään rikkoo riittävän syyn prinssiippiä lievemmin kuin *selittämättömäksi* jätetty suhde substraatin ja muun objektin välillä.

Taulukko 10. Substraatin ja muun objektin eron käsitteellisyys –ongelmaan liittyvät argumentit, jos ominaisuudet nähdään platonistisina universaaleina.

Argumentti	Miten vaikuttaa	Pätevä/ei pätevä
<i>Objekti ja sen ominaisuudet ovat eri asioita</i>	<i>Selittää ongelman pois</i>	<i>Pätevä</i>
<i>Substraatin ja ominaisuuksien ero otetaan selittämättömänä</i>	<i>Selittäisi ristiriidan pois RSP:tä rikkomalla</i>	<i>Kannattamaton</i>
<i>Silloin substraatti jää selittämättömäksi</i>	<i>RSP-riike</i>	<i>Pätevä</i>
<i>Substraatti ei voisi olla ominaisuuksista täysin erillinen</i>	<i>Luo ristiriidan</i>	<i>Ei pätevä</i>
<i>Substraatin ero platonistiseen universaaliin on ehdoton</i>	<i>Selittää ongelman pois</i>	<i>Pätevä</i>
<i>Mitään ilmentämättömät substraatit</i>	<i>Luo ylimääräisiä entiteettejä</i>	<i>Pätevä</i>

Taulukko 11. Substraatin ja muun objektin eron käsitteellisyys –ongelmaan liittyvät argumentit, jos ominaisuudet nähdään aristoteelisina universaaleina.

Argumentti	Miten vaikuttaa	Pätevä/ei pätevä
<i>Objekti ja sen ominaisuudet ovat eri asioita</i>	<i>Selittää ongelman pois</i>	<i>Pätevä</i>
<i>Substraatin ja ominaisuuksien ero on selittämätön</i>	<i>Selittäisi ristiriidan pois RSP:tä rikkomalla</i>	<i>Pätevä</i>
<i>Substraatti ei voisi olla täysin erillinen</i>	<i>RSP-riike</i>	<i>Pätevä</i>
<i>Mitään ilmentämättömät substraatit</i>	<i>Luo ylimääräisiä entiteettejä</i>	<i>Pätevä</i>

Taulukko 12. Substraatin ja muun objektin eron käsitteellisyys –ongelmaan liittyvät argumentit, jos ominaisuudet nähdään trooppeina.

Argumentti	Miten vaikuttaa	Pätevä/ei pätevä
<i>Objekti ja sen ominaisuudet ovat eri asioita</i>	<i>Selittäisi ongelman pois</i>	<i>Pätevä</i>
<i>Substraatin ja ominaisuuksien ero on selittämätön</i>	<i>Selittäisi ristiriidan pois RSP:tä rikkomalla</i>	<i>Pätevä</i>
<i>Substraatti ei voisi olla täysin erillinen</i>	<i>RSP-riike</i>	<i>Pätevä</i>
<i>Mitään ilmentämättömät substraatit</i>	<i>Luo ylimääräisiä entiteettejä</i>	<i>Pätevä</i>

3.2. Substraattia ei voida havaita suoraan

Ongelman esittely

Tämä ongelmakohta palautuu samaan aspektiin kuin edellinenkin: kun katselet koivunlehteä, et suinkaan ajattelisi havaitsevasi sen substraattia, vaan pikemmin sen ominaisuuksia. Ongelma substraattiteorialla on siis siinä, ettei substraattia voida suoraan havaita. Objekti tulee havaittavaksi ominaisuuksien, eikä niiden taustalla olevan olion kautta. Tässä kappaleessa käyn läpi aiheen tiimoilta esitettyjä argumentteja, ja tarkastelen edelleen miten eri ominaisuuskäsitykset suhtautuvat näihin argumentteihin.

Objektin havaitsemalla havaitsee sekä substraatin että ominaisuudet -argumentti

Sider (2006, 3) esittää, että koska substraatti ilmentää tiettyjä ominaisuuksia, niin me voimme näiden ominaisuuksien kautta havaita myös itse substraatin. Saman argumentin esittää myös Loux (2006, 105). Mielestäni tässä kuitenkin astutaan siihen harhaan, että objekti ja substraatti eivät ole sama asia. Substraattiteoriassa substraatti ja sen ominaisuudet yhdessä muodostavat objektin. Tällöin ominaisuudet tuovat objektin havaittavaksi, mutta

eivät itse substraattia. Englanniksi useimmiten käytetään termejä *particular* ja *bare particular*. Ominaisuus siis tekee *partikulaarin* havaittavaksi, siinä missä *paljas partikulaari* on vain siellä taustalla jossakin.

Loux (2006, 96) esittää argumentin hieman eri tavalla, että substraattia olisi vaikea identifioida mitenkään ilman sen ominaisuuksia. Tällä hän tarkoittaa juuri sitä, että havaitsemme ensisijaisesti objektin ominaisuudet, emmekä sen substraattia. (Loux, 2006, 96). Toisaalta sen voisi myös kääntää toisinpäin. Jos oletamme substraatin olevan olemassa, voisimme sanoa, että havaitsemalla ominaisuuksia, havaitsemme samalla myös substraatin joka niitä ominaisuuksia kantaa. Silti, kyseessä ei ole kuitenkaan ensisijainen havaitseminen. Sekä Louxin että Siderin argumentit palautuvat siis lopulta samaan kysymykseen: voimmeko havaita substraattia suoraan vai vain välillisesti? Edellisen alaluvun perusteella voimme todeta, että realistisessa substraattiteoriassa argumentti ei päde. Substraatin ja ominaisuuksien välinen relaatio on selvä, emmekä siten voisi havaita itse substraattia. Sen sijaan trooppinominalistisessa substraattiteoriassa jossa substraatin ja trooppien välinen relaatio on tarkoituksella *selittämättömäksi* jätetty, voisimme ajatella substraatin olevan havaittavissa yhtä aikaisesti ominaisuuksien kanssa.

Kaksi identtistä objektia ovat substraatin empiirinen todiste –argumentti

Loux (2006, 103, 105) esittää vielä argumentin sen puolesta, että substraatin olemassaololle on olemassa empiirinen todiste: kahden tai useamman ominaisuuksiltaan identtisen (tai hyvin samankaltaisen) objektin näkeminen kahtena, on empiirinen todiste siitä, että näillä ominaisuuksilla on eri kantajat. Tätä argumenttia on vaikea kumota näin yleisesti. Benovsky (2008, 184–185) esittää kuitenkin, että jos substraatti kelpaa selitykseksi tähän, niin silloin myös kimpputeoriassa ”yhteenkuuluvuuden” tulisi kelvata selitykseksi myös kimpputeorialle. Voin kääntää tämän myös näin päin: koska yleisesti kimpputeorian ei ajatella selviävän siitä ongelmasta, sillä että ominaisuuskimpun yksilöi jokin yhteenkuuluvuus, niin myöskään substraattiteorian ei tulisi selvittää tästä tehtävästä pelkällä substraatilla. Ehkä siis substraattiteoreetikon tulee hyväksyä se, että myös kimpputeoreetikko voi selvittää saman ongelman yhteenkuuluvuudella, minkä substraattiteoreetikko selvittää substraatilla.

Jos katselemme asiaa platonististen universaalien kautta, huomaamme että argumentti pätee. Jos meillä on universaalit ”vihreys” ja ”lehtiys”, mutta näkisimme vain yhden vihreän lehden, silloin on vain yksi substraatti jossa nämä molemmat universaalit ilmentyvät. Voisimme myös aivan yhtä hyvin olettaa, että on vain yksi kimppu, jossa on ominaisuudet ”vihreys” ja ”lehtiys”. Jos näemme kaksi vihreää lehteä, voimme todeta että näiden takana on eri kantajat, eli substraatit. Teoria toimii samalla tavalla silloinkin, kun ominaisuudet käsitetään aristoteelisina universaaleina. Troopit ovat taas hieman eri asia. Tavallaan sama argumentti pätee myös trooppeihin, mutta substraatin mukaan tuominen ei anna teorialle lisäarvoa, sillä troopit ovat joka tapauksessa yksilöitä. Tarttuakseni edelliseen esimerkkiin ja siihen mitä Benovsky (2008, 184–185) on sanonut, kahden vihreän lehden näkeminen voidaan nähdä todisteena kahdesta substraatista. Samoin se voidaan nähdä todisteena kahdesta joukosta ominaisuusilmentymiä, jotka toisistaan erottaa esimerkiksi niiden sijainti, tai numeerisesti eri yhteenkuuluvuudet. Hyväksymmepä saman argumentin pätemisen myös kimpputeorian pelastajana, niin se pätee joka tapauksessa substraattiteoriaan. Kuitenkin kimpputeoriassa yhteenkuuluvuus jää *selittämättömäksi* rikkoen riittävän syyn prinssiippiä.

Substraatin ero ominaisuuksiin on selittämätön -argumentti

Voisimme edelleen soveltaa vielä Benovskyn (2008, 178) ajatusta siitä, että substraatin ja sen kantamien ominaisuuksien ero on *selittämätön*. Näin ollen meidän ei tarvitsisi selittää sitä, minkä takia substraattia ei voida havaita: se nyt vain on siellä (Benovsky, 2008, 178). Hiukan samaan asiaan viittaa myös Robinson (2014, 3.2.2.), joka esittää, että koska emme voi havaita substraattia suoraan, meidän on postuloitava se. Kuten jo edellisessä alaluvussa (2.1.) asiaa käsiteltiin, realistisissa versioissa substraatti on syytä nähdä ominaisuuksistaan erillisenä entiteettinä. Trooppinominalistisessa versiossa sen sijaan ei, joten siihen tämä on hyvä argumentti.

Taulukko 13. Substraattia ei voida havaita suoraan –ongelmaan liittyvät argumentit, jos ominaisuudet nähdään platonistisina universaaleina.

Argumentti	Miten vaikuttaa	Pätevä/ei pätevä
<i>Substraatti ja ominaisuudet havaitaan yhtä aikaa</i>	<i>Selittäisi ristiriidan pois</i>	<i>Ei pätevä</i>
<i>Kaksi identtistä objektia ovat todiste kahdesta substraatista</i>	<i>Selittää ristiriidan pois</i>	<i>Pätevä</i>

Taulukko 14. Substraattia ei voida havaita suoraan –ongelmaan liittyvät argumentit, jos ominaisuudet nähdään aristoteelisina universaaleina.

Argumentti	Miten vaikuttaa	Pätevä/ei pätevä
<i>Substraatti ja ominaisuudet havaitaan yhtä aikaa</i>	<i>Selittäisi ristiriidan pois</i>	<i>Ei pätevä</i>
<i>Kaksi identtistä objektia ovat todiste kahdesta substraatista</i>	<i>Selittää ristiriidan pois</i>	<i>Pätevä</i>

Taulukko 15. Substraattia ei voida havaita suoraan –ongelmaan liittyvät argumentit, jos ominaisuudet nähdään trooppeina.

Argumentti	Miten vaikuttaa	Pätevä/ei pätevä
<i>Substraatti ja ominaisuudet havaitaan yhtä aikaa</i>	<i>Selittäisi ristiriidan pois</i>	<i>Ei pätevä</i>
<i>Kaksi identtistä objektia ovat todiste kahdesta substraatista</i>	<i>Selittää ristiriidan pois</i>	<i>Pätevä</i>

3.3. Kaksi ominaisuuksiltaan täysin samanlaista objektia

Ongelman esittely

Edessäsi on kaksi täysin samanlaista koivunlehteä. Ne ilmentävät samoja ominaisuuksia tai niiden troopit muistuttavat täydellisesti toisiaan. Miten on mahdollista, että siinä on silloin kaksi eri lehteä? Jos molemmat ominaisuus/trooppijoukot ovat identtiset, mikseivät ne ole yksi ja sama joukko? Vaikka kahden ominaisuuksiltaan täysin samanlaisen objektin ongelma nähdään perinteisesti kimpputeorian ongelmana, on myös substraattiteoreetikolla velvollisuus vastata samaan kysymykseen. Vastaus ainakin aluksi on melko helppo: kahden samanlaisen objektin numeerinen eriyys on juuri se syy, miksi substraatti tulee postuloida

(Robinson, 2014, 3.2.2.). Asia ei kuitenkaan ole niin yksinkertainen, jos hyväksymme troopit näkökulmaksemme. Troopit itsessään ovat yksilöllisiä, joten yksilöivä substraatti ei tuota mitään uutta.

Substraatti on luotu vastaamaan tähän ongelmaan -argumentti

Loux (2006, 103, 105) esittää, ettei kyseessä ole ongelma. Tämä ongelma on juuri se syy miksi substraatti postuloidaan. Hänen mukaansa se on siis kimpputeorian ongelma, johon substraattiteorian substraatti antaa vastauksen. Toisaalta Benovskyn (2008, 184–185) mukaan tämä ei ole ongelma myöskään kimpputeorialle, joka voi ratkaista saman ongelman yhteenkuuluvuuden käsitteellä. Tai jos se on ongelma kimpputeorialle, silloin sen pitäisi olla ongelma myös substraattiteorialle (Benovsky, 2008, 184–185).

Platonististen sekä aristoteelisten universaalien näkökulmasta tämä argumentti on pätevä: substraatti postuloidaan sen takia, että se selittäisi miksi kaksi ominaisuusiltaan täysin samanlaista objektia ovat kuitenkin numeerisesti eri objektit. Realismin näkökulmasta tällä argumentilla täytetään riittävän syyn prinssiippi. Trooppien näkökulmasta argumentti on turha: troopit ovat yksilöitä, joten tämänkään ongelman kohdalla substraatin mukaan ottaminen ei ratkaise mitään. Tai oikeammin trooppien näkökulmasta tällaista ongelmaa ei ole. Trooppien näkökulmasta argumentti voidaan sivuuttaa Okkamin partaveitsen perusteella.

Siderin (2006, 2) muotoilu tästä argumentista tähän kysymykseen viittaa selvästi substraatin merkitykseen objektissa. Hänen mukaansa substraatti yksilöi joukon ominaisuuksia koska se voi ilmentää niitä (Sider, 2006, 2). Toisin sanoen, substraatin funktio on olla ominaisuuksien ilmentäjä. Jos kyseessä on kaksi ominaisuusiltaan identtistä objektia, on silloin kaksi substraattia. Molemmat ilmentävät samoja ominaisuuksia, kuten vihreyttä ja lehtiyttä.

Mikäli käsitämme ominaisuudet platonistisina universaaleina, meidän pitää muotoilla argumenttia uudestaan: jos meillä on kaksi vihreää lehteä, silloin meillä on kaksi substraattia joissa universaalit vihreys ja lehtiys ilmentyvät. Analogia on joka tapauksessa sama kuin aristoteelisten universaalien kanssa. Siinä versiossa siis substraatit itse ilmentävät näitä ominaisuuksia, yksilöiden kyseisen joukon ominaisuuksia. Edelleen trooppien suhteen

argumentti on merkityksetön. Joukko trooppeja on yksilöllinen joukko trooppeja ilman substraattiakin.

Substraatit ovat samanlaisia -argumentti

Ongelmaa voisi kuitenkin vielä jatkaa siten, että mitä jos ajattelemme myös substraattien olevan samanlaisia. Silloinhan molemmat objektit koostuvat sekä samanlaisista ominaisuuksista, että samanlaisista substraateista, ja ovat siten kauttaaltaan samanlaisia (Loux, 2006, 102–103). Yleisesti tähän argumenttiin voidaan todeta, että substraatin alkuperäinen ajatus on olla nimenomaan yksilöivä ja erotteleva olio. Ei ole välttämättä olennaista, ovatko substraatit samanlaisia. Niiden luonteeseen kuuluu yksilöiminen. Joka tapauksessa substraatitkin todennäköisesti eroavat toisistaan vähintään niiden sijainnin perusteella. Tämä argumentti voidaan siis sivuuttaa, mutta mikäli se koettaisiin todella ongelmaksi, on silloin niin että vain troopit vastaavat tähän ongelmaan.

Yhteenveto

Yhteenvetona tästä ongelmasta todettakoon, että se on ongelma vain jos oletamme ominaisuudet joko platonistisiksi tai aristoteelisiksi universaaleiksi. Trooppiteoreetikolla ei olisi tätä ongelmaa. Toisaalta myös realistisubstraattiteoreetikko voi ratkaista ongelman melko helposti toteamalla, että substraatti on keksitty juuri tämän ongelman ratkaisemiseksi. Täyttääkö tämä silti täysin riittävän syyn periaattia? Kyseessä on yhtä kaikki substraatin postuloiminen, joten se ei täysin riittävän syyn periaattia täytä.

Taulukko 16. Identtiset objektit –ongelmaan liittyvä argumentti, ominaisuuskäsityksestä riippumatta

Argumentti	Miten vaikuttaa	Pätevä/ei pätevä
<i>Tätä varten substraatti on</i>	<i>Selittää ristiriidan pois</i>	<i>Pätevä</i>

3.4. Substraatin välttämättömät ominaisuudet

Ongelman selitys

Koivunlehdellä on siis oma substraattinsa. Substraatti kantaisi lehden kaikki ominaisuudet, mutta olisi itse ominaisuudeton. Herää kuitenkin kysymys, miten substraatti voisi pystyä tähän? Toisaalta, eikö substraatilla ole ominaisuus ”kantaa ominaisuuksia” tai ”olla substraatti”? Voiko substraatti siis olla täysin ominaisuudeton, ja toisaalta, haittaako se jos substraatille hyväksytään jokin ominaisuus?

Substraatilla ei ole sisäisiä ominaisuuksia -argumentti

Louxin (2006, 105) mukaan voisimme ajatella substraatista, että siinä ei ole sisäisiä ominaisuuksia, mutta se kyllä ilmentäisi niitä. Loux (2006, 106) esittää kuitenkin itse myös vastalauseen: aina jäisi jäljelle substraatin ominaisuus olla substraatti.

Platonististen universaalien näkökulmasta Louxin argumentit ovat turhia, sillä substraatti jäisi joka tapauksessa paljaaksi myös omasta substraattiudestaan, koska platonistiset universaalit tarjoaisivat nämä ominaisuudet substraatille. Viittaaan tällä siihen, että platonistinen universaali itse ilmentyy objekteissa jolloin universaali voisi tarjota substraatille myös sen substraattiuden. Toisaalta on eri asia, onko ”itsenään olemisen” ominaisuus välttämättä paha takaisku substraatille, vaikka sen perusajatuksena on olla ominaisuudeton. Aristoteelisille universaaleille argumentit pätevät, ja voimme todeta että substraatille jäisi vähintään ominaisuus olla substraatti. Jos puhumme troopeista, silloin ensimmäinen argumentti menee hukkaan. Substraatin ja troopin relaatio ei voi olla ilmentämissuhde, eikä sitä voi analogisesti muutoinkaan käsittää. Lopputulema on silti – ainakin likipitäen – sama, substraatille jää joka tapauksessa substraattius.

Hyväksytään, että substraatilla on joitain ominaisuuksia -argumentti

Sider (2006, 3) esittää toisen argumentin: entä jos hyväksyisimme sen, että substraatilla on ominaisuuksia. Väittäisimme, ettei tämä ongelma ole ongelma ollenkaan. Hän jatkaa, että substraatti omaisi siis omia ominaisuuksia ilmentämällä niitä (Sider, 2006, 3). Huomautettakoon, että tämä taas ei tilanteena poikkeaisi mitenkään siitä tilanteesta, joka on oletettu kun tätä vasta-argumenttia esitetään. Pohditaan siis tilannetta, jossa substraatille

hyväksytään tietyt ominaisuudet. Näitä välttämättömiä ominaisuuksia on ainakin kaksi: ominaisuus kantaa ominaisuuksia ja ominaisuus olla partikulaari. Silloin joudumme kuitenkin luopumaan substraatin synonyyminä käytetystä termistä *bare particular*, eli *paljas partikulaari*, koska se ei olisi enää paljas. Sen voisi korvata suomeksi sanalla *substraatti*, ja englanniksi *substrate* tai *substratum*.

Platonististen universaalien kanssa tätä ei kannata tehdä, koska substraatti ei tarvitse omia ominaisuuksia platonististen universaalien huolehtiessa ilmentymisestään itse. Näin täytetään kaikki arviointikriteerit. Aristoteelisten universaalien sekä trooppien kanssa voisimme hyväksyä substraatin omaavan nuo välttämättömät ominaisuudet. Silloin herää kysymys, että miksi ominaisuuksien omaaminen rajautuisi substraattien osalta vain näihin ominaisuuksiin. Ainoa vastaus tähän on se, että otamme nämä ominaisuudet *selittämättöminä*, ja rikomme vain riittävän syyn prinssiippiä.

Substraatilla olisi olemuksellisia ominaisuuksia -argumentti

Siderin (2006, 3–6) mukaan substraatilla saattaisi olla joitakin olemuksellisia ominaisuuksia. Edelleen hänen mukaansa joku voisi väittää, ettei substraatilla ole olennaista luonnetta (Sider, 2006, 3–6). Vastaus tähän olisi, että kyllä on. Se tulee substraatin ilmentämien monadisten, eli perustavalaatuisten universaalien kautta. Substraatin olemukseen kuuluu ilmentää joitakin asioita, kuten kykyä ilmentää asioita.

Yleisesti ottaen koko argumenttikehä on siis paradoksaalinen. Substraatilla voisi olla olemuksellisia ominaisuuksia, kuten ominaisuus ilmentää olemuksellisia ominaisuuksia, kuten olemuksellisia ominaisuuksia, jne. Toisaalta aivan yhtä hyvin voisimme väittää, että yksi tämmöinen substraatin ilmentämä monadinen universaali olisi ”olla paljas”. Silloin substraatin merkitys olisi jälleen olla ”paljas partikulaari”. Sekään ei silti onnistuisi aristoteelisten universaalien tai trooppien kanssa, koska myös monadisten universaalien ilmentämiseen tarvittaisiin ominaisuus. Tämä argumentti ei siis pelasta substraattiteoriaa ristiriidattomuuden lailta, mikäli ominaisuudet nähdään aristoteelisina universaaleina tai trooppeina.

Hyväksytään ominaisuus siitä, mitä muita ominaisuuksia substraatti ilmentäisi -argumentti

Edelleen Siderin (2006, 6–7) mukaan, substraatilla voisi olla sellaisia välttämättömiä ominaisuuksia. Käytännössä nämä ominaisuudet siis koskisivat sitä, mitä muita

ominaisuuksia substraatti ilmentäisi (Sider, 2006, 6–7). Nähdäkseni tämä voisi olla hyvä lisä listaan välttämättömistä ominaisuuksista, mutta – ironista kyllä – ei välttämätön. Substraatti voisi olla olemassa ja muodostaa objekteja ilman tätäkin ominaisuutta. Toki asia tulisi ymmärrettävämmäksi, mikäli tällöinen ominaisuus hyväksyttäisiin substraatille. Toisaalta kuten aiemmin todettu, aristoteelisten universaalien ja trooppien kanssa meillä ei ole mitään muuta syytä kieltää muiden ominaisuuksien oleminen substraatissa kuin regressiokierteen pysäyttämisen. Ja edelleen, tämä argumentti on yhdentekevä, mikäli oletamme ominaisuuksien olevan platonistisia universaaleja.

Jos ei ole ominaisuuksia, silloin on ominaisuus olla ominaisuudeton -argumentti

Tähän ongelmaan voimme edelleen tarjota myös Siderin (2006, 8) argumenttia siitä, että jos substraatilla ei ole ominaisuuksia, silloin sillä on ominaisuus olla ilman ominaisuuksia. Mitä tämä sitten aiheuttaa? Mielestäni vaikuttaa siltä substraatti ei selviä asiasta ilman ominaisuuksia. Tässä tapauksessa voisimme kuitenkin sivuuttaa asian sikäli, että jos substraatilla ei ole ominaisuuksia, silloin sillä ei ole ominaisuuksia. Ominaisuus ”olla ominaisuudeton” on tarkoituksellisen paradoksaalinen. Tämä voidaan siis hyväksyä näkemykseksemme, mikäli oletamme että aivan jokaista predikaattia kohti ei ole ominaisuutta. Toisaalta ongelma on myös vältettävissä katsomalla, että ominaisuudet ovat platonistisia universaaleja. Silloin voisimme sanoa substraatista, että ominaisuus ”olla ominaisuudeton” ilmentyy substraatissa. Tosin silloin emme voisi väittää minkään muun ominaisuuden ilmentyvän substraatissa joten luomme uuden ongelman. Varmuuden vuoksi on viisainta väittää, ettei jokaista predikaattia vastaa välttämättä mikään ominaisuus.

Yhteenveto

Yhteenvetona voimme siis todeta, että platonistiset universaalit sivuuttavat edellä luetellut ongelmat. Sen sijaan aristoteelisten universaalien ja trooppien kanssa substraattiteoria on vaikeuksissa. Eroksi näiden välillä voidaan katsoa se, että trooppien ja substraatin välillä ei voi olla ilmentämissuhde, vaan jonkin sortin omaaminen. Silloin substraatin jääminen paljaaksi jollakin konstilla, tuntuu ainakin uskottavammalta, mikäli näemme ominaisuudet aristoteelisina universaaleina. Toisaalta kaikkein uskottavinta on hyväksyä, ettei substraatti ole täysin ominaisuudeton. Se on substraatin alkuperäisen idean vastainen väite, mutta se pelastaisi teorian ristiriidattomuuden lain suhteen ja tekisi teoriasta sekä substraatista ymmärrettävämmän.

Taulukko 17. Substraatin välttämättömät ominaisuudet –ongelmaan liittyvät argumentit, jos ominaisuudet nähdään platonistisina universaaleina.

Argumentti	Miten vaikuttaa	Pätevä/ei pätevä
<i>Jätetään substraatin olemus selittämättömäksi</i>	<i>Selittäisi ristiriidan pois RSP:tä rikkomalla</i>	<i>Kannattamaton</i>
<i>Substraatti ilmentää asioita</i>	<i>Selittäisi ristiriidan pois</i>	<i>Ei pätevä</i>
<i>Ominaisuudet ilmentyvät substraatissa</i>	<i>Selittäisi ristiriidan pois</i>	<i>Pätevä</i>
<i>Hyväksytään substraatille tietyt ominaisuudet</i>	<i>Selittää ristiriidan pois</i>	<i>Pätevä</i>

Taulukko 18. Substraatin välttämättömät ominaisuudet –ongelmaan liittyvät argumentit, jos ominaisuudet nähdään aristoteelisina universaaleina.

Argumentti	Miten vaikuttaa	Pätevä/ei pätevä
<i>Jätetään substraatin olemus selittämättömäksi</i>	<i>Selittäisi ristiriidan pois RSP:tä rikkomalla</i>	<i>Kannattamaton</i>
<i>Substraatti ilmentää asioita</i>	<i>Selittäisi ristiriidan pois</i>	<i>Ei pätevä</i>
<i>Ominaisuudet ilmentyvät substraatissa</i>	<i>Selittäisi ristiriidan pois</i>	<i>Ei pätevä</i>
<i>Hyväksytään substraatille tietyt ominaisuudet</i>	<i>Selittää ristiriidan pois</i>	<i>Pätevä</i>

Taulukko 19. Substraatin välttämättömät ominaisuudet –ongelmaan liittyvät argumentit, jos ominaisuudet nähdään trooppeina.

Argumentti	Miten vaikuttaa	Pätevä/ei pätevä
<i>Jätetään substraatin olemus selittämättömäksi</i>	<i>Selittäisi ristiriidan pois RSP:tä rikkomalla</i>	<i>Kannattamaton</i>
<i>Substraatti ilmentää asioita</i>	<i>Selittäisi ristiriidan pois</i>	<i>Ei pätevä</i>
<i>Ominaisuudet ilmentyvät substraatissa</i>	<i>Selittäisi ristiriidan pois</i>	<i>Ei pätevä</i>
<i>Hyväksytään substraatille tietyt ominaisuudet</i>	<i>Selittää ristiriidan pois</i>	<i>Pätevä</i>

3.5. Objektin ja substraatin identtisyys ongelma?

Ongelman selitys

Edelleen substraattiteorian mukaan koivunlehdellä on substraatti. Koivunlehti kellastuu ja tippuu puusta maahan. Tippuuko se maahan vain sen takia, että sen substraatti tekee niin? Haittaako se, jos koivunlehti tekee tiettyjä asioita vain koska sen substraatti tekee niitä?

Objekti tekee asioita vain koska sen substraatti tekee niitä -argumentti

Rea (2014, 124–132) mukailleen: kuvitellaan, että lehti tippuisi vain siitä syystä että sen substraattikin tippuu. Näin ollen muu lehti, eli substraattiin kiinnittyneet ominaisuudet eivät ole millään tavalla itsenäisiä substraattiin nähden. (Rea, 2014, 124–132). Toisaalta, tähän on substraattiteorian yksi ideoista: kimpputeorian vastavoimana, substraattiteoreetikko näkee substraatin ensisijaisena ominaisuuksiinsa nähden. Substraattiteoreetikolle itselleen ole ongelmaa siinä, että lehti tippuu vain siksi, että sen substraatti tippuu. Ongelman voi kuitenkin todeta relevantiksi toteamalla, että eikö objekti – esimerkiksi lehti – ole substraatin ja sen ominaisuuksien muodostama kokonaisuus, eikä sen omasta substraatista erillinen olento?

Ominaisuudet poistamalla pitäisi jäädä vain substraatti jäljelle -argumentti

Rea (2014, 124–132) selittää esittämänsä ongelmaa edelleen: jos lehti on identtinen oman substraattinsa kanssa, ja ottaisimme ominaisuudet pois, niin lehteä ei enää olisi. Huomauttaisin tähän voitavan vastata, että mitä se haittaa jos ominaisuudet pois ottamalla lehti lakkaisi olemasta? Se pätee ihan jokaisen asian kohdalla, että jos kaikki ominaisuudet poistetaan, lakkaa objekti olemasta sama objekti. Mutta jäisikö jäljelle kuitenkin lehden substraatti?

Mikäli käsitämme ominaisuudet platonistisina universaaleina, vastaus on kyllä ja ei. Koska lehden ominaisuudet tulisivat ilmentyminä lehden substraatille, ja nyt ne otettaisiin pois, se sama substraatti jäisi jäljelle. Tässä mielessä vastaus on kyllä. Mutta onko se sen jälkeen enää juuri lehden substraatti, vai vain pelkkä nimetön substraatti? Koska tällä substraatilla ei olisi enää ominaisuusilmentymiä sitä identifioimassa, se jäisi pelkäksi substraatiksi. Aristoteelisten universaalien ja trooppien kanssa molemmat vastaukset ovat ei ja ei. Alunperinkään, lehden substraattia ei olisi ilman ominaisuuksia, eikä tätä jäljelle jäänyttä substraattia voitaisi enää identifioida lehden substraatiksi. Edelleen voimme kyseenalaistaa, että onko se todellinen ongelma mitä substraatille ”tapahtuu” jos kaikki ominaisuudet otetaan siltä pois?

Kaksi asiaa tekemässä samoja asioita -argumentti

Rea (2014, 124–132) jatkaa edelleen, että jos lehden substraatti ja lehti eivät olisi identtisiä keskenään, niin silloin meillä olisi kaksi erillistä entiteettiä jotka tekevät samoja asioita.

Tähän voisin vastata kysymällä, että eikö osa substraatin ideaa ole olla ontologisesti ominaisuuksiensa suhteen ensisijainen joka tapauksessa? Substraattiteoreetikolle tuskin on siis ongelma se, että lehti tippuu vain koska sen substraattikin tippuu. Muistutan myös edelleen siitä, että lehtikin on vain substraattinsa ja ominaisuuksiensa muodostama kokonaisuus, eikä erillinen asia substraatistaan.

Objekti ennen ilmentämistä -argumentti

Sider (2006, 4–5) esittää kuitenkin asian hiukan toisesta näkökulmasta: oletetaan, että propositio ”lehti tippuu”, on totta. Ilmentääkö lehti tippumista siksi, että se tippuu, vai tippuuko lehti siksi, että hän ilmentää tippumista? Siderin oma vastaus on se, että lehti ilmentää tippumista koska tippuu. Sillä perustelee sitä miksi partikulaarin tulee tulla ennen ominaisuuksia. (Sider, 2006, 4–5). Tähän voisin huomauttaa, että hänen esimerkissään kyse ei ole substraatin ja ominaisuuksien ”tärkeysjärjestyksestä”. Pikemmin kyse on substraatin ja ilmentämisen järjestyksestä. Siinä missä voidaan ajatella substraatin olevan ensisijainen ominaisuuksiin nähden, niin aivan hyvin voisimme asian ajatella olevan toisin päin. Toisaalta voisimme myös nähdä ilmentämissuhteen olevan ensisijainen sekä substraattiin että ominaisuuksiin nähden. Tämä kysymys lienee siis enemmän makuasia.

Silti sekä Rean että Siderin argumentit nostavat kuitenkin erään tärkeän seikan esille: mikä on todella ensisijainen? Substraattiteoria nähdään perinteisesti teoriana joka puolustaa partikulaaria ensisijaisena sen ominaisuuksien edeltä. Edelleen jos valitsemme joko aristoteeliset universaalit tai troopit ominaisuuksiksemme, substraattia voidaan pitää ensisijaisena ominaisuuksiin nähden. Jos näemme ominaisuudet platonistisina universaaleina, olemme pakotettuja näkemykseen, että ominaisuudet tulevat itseasiassa ennen substraattia. Onko tämä sitten hyvä vai huono asia? Se voi ehkä tehdä teoriasta toimivamman, mutta onko kyse enää substraattiteoriasta? Pitäisikö sille versiolle keksiä uusi nimi? Käsittelen aihetta viimeisessä luvussa.

Taulukko 20. Substraatin ja objektin identtisyys –ongelmaan liittyvät argumentit, jos ominaisuudet nähdään platonistisina universaaleina.

Argumentti	Miten vaikuttaa	Pätevä/ei pätevä
<i>Objekti tekee asioita vain koska substraatti tekee niitä</i>	<i>Rikkoo RSP:tä</i>	<i>Ei pätevä</i>
<i>Onko se ongelma ylipäättään</i>	<i>Selittää ongelman pois</i>	<i>Pätevä</i>
<i>Mikä substraatti jää jäljelle, jos ominaisuudet poistetaan</i>	<i>Rikkoo RSP:tä</i>	<i>Osittain pätevä</i>
<i>Onko se ongelma ylipäättään</i>	<i>Selittää ristiriidan pois</i>	<i>Pätevä</i>
<i>Ominaisuudet ennen partikulaaria</i>	<i>Rikkoo RL:ää</i>	<i>Pätevä</i>
<i>Onko se ongelma ylipäättään</i>	<i>Selittää ristiriidan pois</i>	<i>Pätevä</i>

Taulukko 21. Substraatin ja objektin identtisyys –ongelmaan liittyvät argumentit, jos ominaisuudet nähdään aristoteelisina universaaleina.

Argumentti	Miten vaikuttaa	Pätevä/ei pätevä
<i>Objekti tekee asioita vain koska substraatti tekee niitä</i>	<i>Rikkoo RSP:tä</i>	<i>Ei pätevä</i>
<i>Onko se ongelma ylipäättään</i>	<i>Selittää ongelman pois</i>	<i>Pätevä</i>
<i>Mikä substraatti jää jäljelle, jos ominaisuudet poistetaan</i>	<i>Rikkoo RSP:tä</i>	<i>Pätevä</i>
<i>Onko se ongelma ylipäättään</i>	<i>Selittää ongelman pois</i>	<i>Pätevä</i>
<i>Ominaisuudet ennen partikulaaria</i>	<i>Rikkoo RL:ää</i>	<i>Ei pätevä</i>

Taulukko 22. Substraatin ja objektin identtisyys –ongelmaan liittyvät argumentit, jos ominaisuudet nähdään trooppeina.

Argumentti	Miten vaikuttaa	Pätevä/ei pätevä
<i>Objekti tekee asioita vain koska substraatti tekee niitä</i>	<i>Rikkoo RSP:tä</i>	<i>Ei pätevä</i>
<i>Onko se ongelma ylipäättään</i>	<i>Selittää ongelman pois</i>	<i>Pätevä</i>
<i>Mikä substraatti jää jäljelle, jos ominaisuudet poistetaan</i>	<i>Rikkoo RSP:tä</i>	<i>Pätevä</i>
<i>Onko se ongelma ylipäättään</i>	<i>Selittää ongelman pois</i>	<i>Pätevä</i>
<i>Ominaisuudet ennen partikulaaria</i>	<i>Rikkoo RL:ää</i>	<i>Ei pätevä</i>

3.6. Yhteenveto

Tämän luvun (luku 3) alkupuolella huomasimme, kuinka substraattiteoria toimii melko samankaltaisesti, käsitimmepä ominaisuudet platonistisina tai aristoteelisina universaaleina. Viittaan tässä siis ongelmaan, jossa kyseessä oli useita ominaisuuksiltaan samanlaisia objekteja. Vielä silloin mikään kolmesta tavasta käsittää ominaisuudet ei vaikuttanut lupaavammalta kuin toisetkaan. Kun siirryimme siihen, ettei substraatti voisi olla täysin ominaisuudeton, osat vaihtuivat. Sekä aristoteeliset universaalit että troopit toimivat samankaltaisesti epäonnistuen selittämään ongelmaa pois kokonaan, mutta platonistiset universaalit saattoivat ohittaa nämä ongelmat. Lopuksi kuitenkin saatoimme todeta platonististen universaalien ehkä sotivan substraattiteorian lähtökohtia vastaan.

Tarkemmin kuvailtuna siis platonistiset universaalit käyttäytyisivät substraattiteorian kanssa näin: ero ominaisuuksien ja substraatin välillä on välttämättä todellinen, mutta näitä yhdistäisi pelkkä ilmentämissuhde. Se rikkoisi riittävän syyn periaattia. Substraatin rooli yksilöivänä oliona kuitenkin toteutuu, ja samoin substraatin luonne paljaana entiteettinä. Samalla kuitenkin platonistiset universaalit uhkaisivat substraatin asemaa ensisijaisena sen ominaisuuksiin nähden.

Jos käsitämme ominaisuudet aristoteelisina universaaleina, voisimme käytännössä valita, onko ero substraatin ja ominaisuuksien välillä todellinen vai ei. Substraatin tehtävä objektin yksilöijänä voi toteutua aristoteelisten ominaisuuksien kanssa. Aristoteeliset universaalit ovat kuitenkin vaikeuksissa, kun puhumme substraatin välttämättömistä ominaisuuksista. Vaikuttaa siltä että substraatti ei voisi olla paljas, eikä täysin toimiva siinäkin tapauksessa että hyväksyisimme substraatille joukon tiettyjä ominaisuuksia. Muutoin aristoteeliset universaalit eivät ole vakavassa ristiriidassa substraattiteorian kanssa.

Mikäli oletamme troopit, substraatin ja trooppien välinen ero käy hyvin teoreettiseksi. Tämä käy yhteen sen kanssa, että yleisestikin trooppien luonne yksilöolioina tekee substraatin turhaksi entiteetiksi kysymyksissä, joihin se alun perin on vastaukseksi tarkoitettu.

Vertailtaessa näitä kolmea vaihtoehtoa, on väistämättä ensimmäinen miellelyhtymä se, ettei kannata yhteen sovittaa substraattiteoriaa ja trooppeja. Troopit olettamalla me voisimme poistaa substraatin teoriasta kokonaan. Jäljelle jää siis kaksi universaalikäsitystä. Niistä

platonistiset universaalit välttävät substraattiteorian vakavimman ongelman, siinä missä muuten ovat ehkä enemmän substraattiteorian hengen vastaisia. Koska platonistisilla universaaleilla yhdistettynä substraattiteoriaan tuntuisi kuitenkin olevan enemmän potentiaalia toimivana teoriana, valitsen platonistiset universaalit ominaisuuskäsitykseksi, substraattiteorian myöhempää tarkastelua varten.

Taulukko 23. Kokoavan entiteetin luonteella tarkoitetaan sitä, tiedämmekö millainen substraatti on. Relaatioilla tarkoitetaan sitä, tiedämmekö millainen on substraatin ja ominaisuuksien välinen relaatio. Ominaisuuden olemassaololla viitataan ko. ominaisuuden olemuksen tunnettavuuteen. Viiva tarkoittaa, ettei kyseisellä teorialla ole ongelmaa tämän seikan suhteen. RSP tarkoittaa, että kyseinen teoria rikkoo riittävän syyn prinssiippiä tämän seikan osalta.

Ongelmakohta	Entiteettityyppien määrä	Kokoavan entiteetin luonne	Relaatiot	Ominaisuuden olemassaolo
Platonist.	2	-	-	(RSP) ⁶
Aristot.	2	RSP	RSP	-
Trooppi	2	RSP	RSP	-

⁶ Platonistinen ominaisuus on itsessään vaikein ymmärtää, mutta ei ole täysin perusteetonta olettaa sen olemassaoloa

4. DISKUSSIO

Tässä kappaleessa vedän yhteen keskeisimpiä seikkoja valitsemistani teoriayhdistelmistä, joita pidin parhaimpina vaihtoehtoina ratkaisuksi kysymykseemme ominaisuuksien universaalisuudesta. Alkuperäisenä kysymyksenä on siis ”voiko empirinen ominaisuus olla universaali” ja taustaoletuksena se, että valittu substanssiteoria vaikuttaa olennaisesti siihen, millaisena ominaisuudet näkee. Tällöin lopullisiksi kysymyksiksi jäävät – karsittuani substanssiteoriat kahteen – ”miten kimpputeoretikon kannattaisi käsittää ominaisuudet?” ja ”miten substraattiteoretikon kannattaisi käsittää ominaisuudet?”. Lopuksi vielä arvioin, kumpaa lähtisin itse kehittämään eteenpäin, jos minun niin pitäisi tehdä.

Kimpputeorialle valittu ominaisuuskäsitys

Kuten totesin kappaleessa 2.5., kimpputeoretikolle luonnollisin tapa käsittää ominaisuudet on troopit. Kimpputeorian ongelmista suurin osa liittyy siihen, ettei ominaisuusjoukossa olisi kimpputeorian ideaaliversion mukaan muita entiteettejä kuin ominaisuuksia. Vastatakseen tähän ongelmaan, kimpputeoretikko voi ajatella ominaisuuksien yhtenä objektina ilmentymisen olevan *selittämätöntä*. Se olisi teoriana aika heikko, sillä se nojautuisi oletuksiin. Toisaalta paremmaksi vaihtoehdoksi totesin ”mestariominaisuuden”.

Jos käsitämme ominaisuudet platonistisina universaaleina, kimpputeoria käy mahdottomaksi. Platonistinen universaali on aikatilan ulkopuolella, joten ilmentyäkseen aikatilassa, se tarvitsee jotakin aikatilallista jossa ilmentyä.

Jos käsitämme ominaisuudet aristoteelisina universaaleina, kimpputeoria kärsii epäuskottavuudesta. Sinällään mestariominaisuus voi ratkaista teoriayhdistelmän ongelmia, mutta mestariominaisuuden relaatiot muihin ominaisuuksiin tulee jättää *selittämättömäksi*. Muutoin teoria on ristiriitainen. Lisäksi mestariominaisuuden tulee olla trooppi, ja tämä on aristoteelisen universaalin näkökulmasta huono juttu.

Jos käsitämme ominaisuudet trooppeina, on kimpputeorialla sama ongelma. Erona kuitenkin on se, että entiteettityypit (mestarirooppi ja muut troopit) ovat samankaltaisempia kuin aristoteelisten universaalien kanssa. Näin ollen kimpputeoriassa ominaisuudet kannattaa olettaa troopeiksi, ja niitä kantamaan mestarirooppi.

Substraattiteorialle valittu ominaisuuskäsitys

Kuten totesin luvussa 3.6., substraattiteoreetikon kannattaisi nähdä ominaisuudet platonistisina universaaleina. Luvun 3 alkupuolella osoitin, kuinka substraattiteoria toimii melko samankaltaisesti, käsitimmepä ominaisuudet platonistisina tai aristoteelisina universaaleina. Käsittelin sitä, ettei substraatti voisi olla täysin ominaisuudeton. Sekä teoria aristoteelisista universaaleista, että troopeista toimivat samankaltaisesti. Ne epäonnistuivat selittämään ongelmaa pois kokonaan, mutta platonistiset universaalit saattoivat ohittaa nämä ongelmat. Lopuksi huomautin kuitenkin platonististen universaalien ehkä sotivan substraattiteorian lähtökohtia vastaan.

Jos käsitämme ominaisuudet platonistisina universaaleina, ero ominaisuuksien ja substraatin välillä on välttämättä todellinen. Koska näitä yhdistäisi pelkkä ilmentämssuhde, tietäisimme substraatin olevan nimenomaisesti paljas partikulaari. Myös substraatin rooli yksilöivänä oliona toteutuu. Samalla kuitenkin platonistiset universaalit uhkaisivat substraatin asemaa ensisijaisena sen ominaisuuksiin nähden. Toisaalta se ei ole ongelma, mutta platonistiset ominaisuudet itsessään ovat jokseenkin vaikeita käsittää.

Jos käsitämme ominaisuudet aristoteelisina universaaleina, voisimme käytännössä valita, onko ero substraatin ja ominaisuuksien välillä todellinen vai ei. Substraatin tehtävä objektin yksilöijänä voi toteutua aristoteelisten ominaisuuksien kanssa. Aristoteelisten universaalien kanssa teoria on kuitenkin vaikeuksissa, kun puhumme substraatin välttämättömistä ominaisuuksista. Vaikuttaa siltä, ettei substraatti voisi olla paljas. Se ei voisi olla myöskään täysin toimiva siinä tapauksessa, että hyväksyisimme substraatille joukon tiettyjä ominaisuuksia. Muutoin aristoteeliset universaalit eivät ole vakavassa ristiriidassa substraattiteorian kanssa.

Mikäli oletamme trooppiteorian, substraatin ja trooppien välinen ero käy hyvin teoreettiseksi. Tämä käy yhteen sen kanssa, että yleisestikin trooppien luonne yksilöolioina tekee substraatin turhaksi entiteetiksi kysymyksissä, joihin se alun perin on vastaukseksi tarkoitettu.

Vertailtaessa näitä kolmea vaihtoehtoa, on väistämättä ensimmäinen miellelyhtymä se, ettei ole mielekäästä sovittaa yhteen substraattiteoriaa ja trooppeja. Jäljelle jää siis kaksi universaalikäsitystä. Niistä platonistiset universaalit välttävät substraattiteorian

vakavimman ongelman, siinä missä muuten ovat ehkä enemmän substraattiteorian hengen vastaisia. Kuten luvun 3 viimeisestä taulukosta (Taulukko 23) käy ilmi, substraattiteoria jossa ominaisuudet oletetaan platonistisiksi universaaleiksi, rikkoo riittävän syyn periaattia vain lievästi. Aristoteellisten universaalien (kuin myös trooppien) kanssa rikkeitä on kaksi ja ne ovat yksiselitteisempiä.

Onko substraattiteoria, jossa ominaisuudet nähdään platonistisina universaaleina, substraattiteoria?

Tämä on mielenkiintoinen kysymys. Nähdäkseni tässäkin substraattiteorian versiossa substraatti on yhä ominaisuuksien suhteen ensisijainen. On totta, että platonistinen universaali on toimijana substraatin ja ominaisuuksien ilmentymissuhteessa. Objekti on paljolti riippuvainen platonistisesta universaalista, eikä substraattikaan voisi olla ominaisuudeton, jollei platonistinen universaali sitä mahdollistaisi. Kuitenkaan emme voisi nimittää tätä teoriaa kimpputeoriaksi. Nimittäin yhä edelleen substraatti toimii objektin yksilöijänä ja kokoajana. Sitä platonistinen universaali ei voisi hoitaa. Näin ollen tämä substraattiteorian versio voidaan lukea kuuluvaksi substraattiteorioihin.

Lopullinen valinta

Käyttääkseni tekemiäni taulukoita (Taulukot 9 ja 23) vielä hyväkseni, voimme palata kahteen parhaaksi todettuun vaihtoehtoon. Kimpputeoreetikon kannattaa siis käsittää ominaisuudet trooppeina, ja niitä kantamaan mestaritrooppi. Tässä teoriassa erilaisia entiteettejä on vain troopit ja mestaritroopit. Ainoa varsinainen ongelma teorialle on mestaritroopin ja sen kantamien trooppien relaation selittämättömyys.

Substraattiteoreetikon kannattaa käsittää ominaisuudet platonistisina universaaleina. Tässä teoriassa erilaisia entiteettejä on substraatti ja platonististen universaalien ilmentymät. Ero näiden välillä on siis suurempi kuin mestaritroopilla ja troopeilla. Kuitenkaan substraattiteoriasta johtuvia ristiriitoja ja *selittämättömiä* seikkoja ei ole. Ainoaksi ongelmaksi jää platonistisen universaalin itsensä jonkin asteinen *selittämättömyys*. Väitän tämän kuitenkin olevan pienempi rike riittävän syyn periaattia kohtaan. Näin ollen olen päätenyt siihen lopputulemaan, että objekti koostuu substraatista ja siinä ilmentyvien platonististen universaalien ilmentymistä.

LÄHDELUETTELO

- Baker, Alan, "Simplicity", *The Stanford Encyclopedia of Philosophy* (Winter 2016 Edition), Edward N. Zalta (ed.), URL = [<https://plato.stanford.edu/archives/win2016/entries/simplicity/>](https://plato.stanford.edu/archives/win2016/entries/simplicity/).
- Benovsky, Jiri (2008): The bundle theory and substratum theory: deadly enemies or twin brothers? Published online 20 September 2007, Springer Science+Business media B.V. 2007
- Carroll, J. W. ja Ned Markosian. "An Introduction to Metaphysics", 2010, Cambridge University Press, New York, 2010, pp. 184–250
- Van Cleve, James (1985): Why a Set Contains its Members Essentially. *Brown University. Noûs*, Vol. 19, No. 4 (Dec., 1985), pp. 585–602
- Garret, Brian (2006): What is this thing called metaphysics? Routledge. 37–49
- Horn, Laurence R., "Contradiction", *The Stanford Encyclopedia of Philosophy* (Spring 2014 Edition), Edward N. Zalta (ed.), URL = [<https://plato.stanford.edu/archives/spr2014/entries/contradiction/>](https://plato.stanford.edu/archives/spr2014/entries/contradiction/).
- Loux, Michael. "Metaphysics: a contemporary introduction", 2006 ed. Routledge, Abingdon ja New York, 2006. 84–120.
- Maurin, Anna-Sofia, "Tropes", *The Stanford Encyclopedia of Philosophy* (Winter 2016 Edition), Edward N. Zalta (ed.), URL = [<https://plato.stanford.edu/archives/win2016/entries/tropes/>](https://plato.stanford.edu/archives/win2016/entries/tropes/).
- Melamed, Yitzhak Y. and Lin, Martin, "Principle of Sufficient Reason", *The Stanford Encyclopedia of Philosophy* (Spring 2017 Edition), Edward N. Zalta (ed.), URL = [<https://plato.stanford.edu/archives/spr2017/entries/sufficient-reason/>](https://plato.stanford.edu/archives/spr2017/entries/sufficient-reason/).
- Orilia, Francesco and Swoyer, Chris, "Properties", *The Stanford Encyclopedia of Philosophy* (Winter 2016 Edition), Edward N. Zalta (ed.), URL = <https://plato.stanford.edu/archives/win2016/entries/properties/>
- Oxford Reference (2008-01-01). brute fact. *Oxford Reference*. Retrieved 14 Nov. 2017, from <http://www.oxfordreference.com/view/10.1093/oi/authority.20110803095532549>.
- Oxford Reference (2008-01-01). postulate. *Oxford Reference*. Retrieved 23 March. 2019, from <http://www.oxfordreference.com/view/10.1093/oi/authority.20110810105637500>
- Rea, Michael (2014): Metaphysics: the Basics. Routledge, Abingdon ja New York, 2014, 28–60, 122–150.

- Robertson, Teresa and Atkins, Philip, "Essential vs. Accidental Properties", *The Stanford Encyclopedia of Philosophy* (Summer 2016 Edition), Edward N. Zalta (ed.), URL = <<https://plato.stanford.edu/archives/sum2016/entries/essential-accidental/>>.
- Robinson, Howard, "Substance", *The Stanford Encyclopedia of Philosophy* (Spring 2014 Edition), Edward N. Zalta (ed.), URL = <<http://plato.stanford.edu/archives/spr2014/entries/substance/>>.
- Rodriguez-Pereyra, Gonzalo, "Nominalism in Metaphysics", *The Stanford Encyclopedia of Philosophy* (Summer 2015 Edition), Edward N. Zalta (ed.), URL= <<http://plato.stanford.edu/archives/sum2015/entries/nominalism-metaphysics/>>.
- Sider, Theodore (2006): *Bare Particulars*. Philosophical Perspectives 20.
- Smith, Quentin and Nathan Oaklander (1995): *Time, Change and Freedom*. Routledge, London. 57–64
- Spade, Paul Vincent and Panaccio, Claude, "William of Ockham", *The Stanford Encyclopedia of Philosophy* (Winter 2016 Edition), Edward N. Zalta (ed.), URL = <<https://plato.stanford.edu/archives/win2016/entries/ockham/>>.